

KUUPAISTE SAAR

K. REI

JAKOB LOOSALU KIRJASTUS • 1934

KUUPAISTE SAAR

NOORSOO-ROMAAN

JUTULEHT
TALLINN, 1934

Eestimaa Trükkikoja A.-S., Tallinn

1. Laevahukk.

„Valge poiss, anna mulle pisut süüa!” sosistas üks hääl just laevapoisi kõrva juures, kui ta läks alla lastiruumi tooma kokale mõningaid aineid.

Billy Norton pöördus kähku ja nägi üht neegerpoissi, kes oli vaevalt vanem temast endast. Neegerpoiss näis nälginud ja hirmul olevat ning sosistas, et ta hiilinud sadamas salaja laevale; oli seega „jānes”.

„Oota veidi,” vastas Billy kiiresti ja kogus kokku ained, mis ta pidi viima kokale, „tulene tagasi nii ruttu kui saan. Ole aga peidus!”

Nende sõnadega ruttas ta trepist üles ja võeti koka poolt, nagu harilikult, kõvade sõnade valinguga vastu, aga ta ei hoolinud sellest palju, ja kui talle hiljem saabus väike puhkeäeg, kasutas ta juhust hiilida neegerpoisi juure.

„Mis su nimi on?” küsis Billy. „Ja kuidas sa õieti sattusid siia laevale?”

„Minu nimi on Joe,” vastas mustanahkne, süües isuga paksu leivaviilu, mille Billy oli näpanud talle mõne lihatükiga lõunalaualt. „Elasin suures linnas — seal, kust laev välja sõitis — aga igatsesin koju, oma maale.”

Billyl polnud võimalik saada täpsaid seletusi, mis selle maa nimi oli. Joe jutustas midagi ebakindlat sellest, et seal olevat heledat päikesepaistet ja palme, soojust ja külluses toitu. Ta olevat salaja pugenud „Kajaka” pardale, kui oli juhuslikult kuulnud, et see laev purjetavat lõunasse, palmide maale.

Ta pidanud mitu päeva vastu, tänu väikesele toidu-tagavarale ja pudelitäiele veele, mis ta oli kaasa võtnud; nüüd aga lõpnud toit ja vesi ja kui ta märganud endavanust poissi, palunud ta temalt abi.

Laeva meeskonda, keda ta vahest oli näinud, kartis ta, ja Billy kinnitas talle, et parem on küll, kui ta hoidub redus, sest laevalolevad mehed olevat halvad inimesed.

„Aga sina, Billy, misjaoks sina siin oled?” küsis Joe, kes väga imetles ja sooja sõprust tundis valge laevapoiisi vastu, kes oli aidanud teda.

„See on õieti pikk lugu,” vastas Billy, „ja ma ei julge kauemaks jääda siia, aga täna öösel hiilin jälle alla ja siis kõneleme. Nüüd mine ja peida ennast ära!”

Õösel kohtusid poisid jälle ja nüüd jutustas Billy, mis asi oli toonud ta „Kajaka” pardale.

„Minu isa on kapten ühel laeval, mille nimi on „Meretäht”, aga me pole juba ammu enam saanud temast teateid. Minu hooldaja — ta on praegu selle „Kajaka” kapteniks — on vali ja tige mees, aga ta võttis mu oma laevale, kui isa kadus, ja nüüd soovin ainult saada mingeid teateid „Meretähest” või tema meeskonnast. Esialgu aga pean tublisti töötama, sest kapten ütleb, et —”

Mida kapten ütleb, seda ei saanud Joe iial teada, sest samal hetkel kostis kohutav raksatus.

Kaks poissi paisati ühte kajutisse, mille uks langes kinni nende kannul, ja neil oli võimatu sealt välja pääseda.

„Appi! Appi! Võtke meid kaasa!” hüüdsid mõlemad ja viipasid kätega.

„Laadung plahvatas!” sosistas Joe. „Ma arvasin, et laeval on püssirohtu, ja vist juhtus midagi — —”

Poisid püüdsid igati äratada meeskonna tähelepanu, et pääseda välja oma vanglast, aga ükski ei kuulnud neid või ei tahtnud kuulda.

Veidihaaval jäi kõik vaikseks ja Joe ütles:

„Mehed on läinud paatidesse, aga kuidas on lugu praegu laevaga? Kas see põleb? Või on ta sellise augu kereesse saanud, et läheb põhja?”

„Seda saame varsti teada,” vastas Billy, kes tüki aega oli töötanud luku kallal taskunoaga, mis oli varustatud mitmesuguste abinõudega. „Pane tähele — nüüd avaneb uks!”

Uks kargaski lahti ja poisid jooksid trepist üles.

Laeval polnud tuld, aga näis, et sõiduk on siiski põhja vajumas. Laeva lähedal nägid poisid paatisid, mis kiiresti eemaldusid.

„Appi! Appi! Võtke meid kaasa!” hüüdsid mõlemad ja viipasid kätega, aga sellest polnud mingit kasu. Paadid liikusid ikka kaugemale ja kaugemale ja olid viimaks täiesti silmist kadunud.

„Peame katsuma, kas me ei saa valmistada endile parve, enne kui „Kajak” põhja läheb ja meidki kaasa kisub!” ütles Billy südilt.

„Ja siin ongi meil, mida vajame!” vastas Joe ja osutas ühele luugile, mis tõesti moodustas kena väikese parve. See oli lastiruumi luuk. Poisid asusid suurima õhinaga tööle, püüdes lahti kangutada seda luuki ja vette lasta, ning suurte pingutuste järele õnnestuski neil luuki vette lükata. Õnneks oli meri päris vaikne. Lähenes koit. Poisid viisid kähku parvele mõningad toiduained, ühe veevaadikese ja ka paar aeru. Nüüd aga pidid nad ruttama, sest „Kajaka” vrakk hakkas juba vajuma.

2. Tähelepanuväärt kohtamine.

Päike tõusis ja levitas heledat sära üle rahuliku, tumesinise mere. Billy ja Joe vaatasid teravasti igasse suunda, kas kuskil pole näha mõnda sõidukit, sest nad teadsid väga hästi, et nende praegune parv oli vaid armetu mängukann ega suuda kuigi kaua vastu pidada lainetele.

„Vaata sinna!” hüüdis Joe järsku ja osutas ettepoole, kus tõesti paistis mingi tume kogu, mis tuletas meele laeva. „Sõuame sinnapoole!”

„Vool kannab meid kaasa,” ütles Billy, ja mõlemad asusid innukalt aerude kallale.

Ei kestnudki kaua, kui nad nägid, et see kogu oli tõesti laev. Nad hakkasid kätega vehkima ja hõikama, lootes, et laeva meeskond vastab neile.

Aga imelik — nad ei saanud mingit vastust. Nüüd sõudsid nad veel agaramini; õnneks polnud veel väga

suurt kuumust ja veevoolus kandis neid otse auriku poole.

Äkki lakkas Billy aerutamast ja vaatas pinevusega eesolevat sihti.

„Kas tead, mis, Joe? Ma ei usu, et pardal on kedagi!” hüüdis ta. „Vaata korraks, kuidas laev imelikult õõtsub ühelt küljelt teisele! Ainult vool kannab teda edasi, ja laeval pole tüürimeest ega kaptenit. Olen selles päris veendunud!”

„Mis seal siis lahti võib olla?” vastas Joe. „Ega neile pole ometi mõni õnnetus juhtunud —”

„Meretäht!” hüüdis Billy äkki. „Vaata, Joe, kas laeva küljel pole see nimi? Ja laev sarnaneb tõesti isa laevale. Kas see tõepoolest peaks olema tema laev?”

Joe kinnitas, et ta võib selgesti lugeda nime „Meretäht”, ja nüüd pingutasid poisid kogu jõudu, et laeva kätte saada.

Ahtrist rippus alla kôis ja poisid haarasid sellest kinni. Nad sidusid parve kinni ja ronisid siis kähku tekile, kus polnud näha inimhingegi.

„Halloo! Kas siin laeval on kedagi?” hüüdis Billy kõigest jõust, aga ükski ei vastanud. Ta vaatas pisut rahutult ringi, ja Joe tajus, et selle laevaga oli midagi imelikku.

„See on tõesti isa laev, aga kuhu ta tahtis sellega minna — ja kus on meeskond?” sosistas Billy, ja vaatas kartlikult ringi. Nad hoidusid Joega teineteise lähedale; tundus, otsekui oleks neid varitsenud mingi hädaoht.

„Lähem alla kajutisse!” hüüdis Billy viimaks ja raputas enesest rahutukstegevad mõtted. „Tule kaasa, Joe!”

Nad ruttasid alla, kuid jäid ehmunult ja üllatunult seisma pildi ees, mis avanes neile.

Toolid olid kajutis põrandale pikali paisatud. Ühe tooli jalg oli lahti murtud. Põrandal vedelesid ka mõned purustatud ja lõmastatud anumad. Kapteni koika eesriided olid kõrvale kistud ja peaaegu valla tõmmatud. Kuid kõige kummalisem oli, et keset kajutit seisis laud ühe pergamendiga, — igatahes harilik paber see polnud — mis oli kinnitatud laua külge noaga. Nuga oli pergamendist läbi löödud.

Näis, nagu oleks see mingi maakaart, ja poisid lähenesid uudishimulikult, et silmitseda seda põhjalikumalt.

„Näib, nagu oleks siin olnud võitlus!” sosistas Joe. „Loodan, et sinu isa tuli sellest välja võitjana.”

„Aga miks teda pole siis siin?” küsis Billy nukralt. „Ma soovin —”

„Tss! Kas kuulsid?” katkestas Joe ja kuulatas. Nad seisid tüki aega vagusi ja uuesti näis neile, nagu oleksid nad kuulnud poollämbunud häält, otsekuu appihüüdu.

„Jah!” hüüdsid mõlemad. „Kas siin on kedagi? Hüüdke uuesti!”

Keset kajutit seisis laud ühe pergamendiga, —
igatahes harilik paber see polnud.

Nüüd kuulsid nad jälle hüüdu ja neile selgus, et see kostis alt lastiruumist, aga kui nad alla vaatasid, ei näinud nad midagi pilkases pimeduses.

„Siin on kõis!” ütles Billy ja tõmbas välja peene, kuid tugeva kõie. „Kui seome selle masti külge, ehk saame alla ronida —”

„Lase ma lähen,” sõnas Joe, kes oli väga osav, ja pisut hiljem õnnestuski tal ronida sügavasse lastiruumi, kus ta nägi lamavat üht meest.

„Kas suudad üles ronida?” küsis ta, kummardudes mehe üle. See polnud valge madrus, nagu Joe varem oli arvanud, ja näis olevat päris jõuetu. Seepärast sidus Joe talle kõie keha ümber, ronis ise kiiresti jälle üles ja hakkas Billyga tirima köit, kuni võoras, kes osutus malailaseks, kerkis tekile.

„Kes sa oled?” küsis Billy. „Ja kus on minu isa, kapten Norton, ning teised laeva meeskonna liikmed?”

Malailane raputas pead ja näis, et ta ei saanud aru.

„Ma räägin väga vähe ingliskeelt ja saan sellest vähe aru,” ütles ta. „Minu nimi on Lobo. Kapten ja

meeskond on võõral saarel. Mina kukkusin lastiruumi suure tormi ajal — — —”

Poisid küsitlesid ja katsusid teada saada, kuid kõik oli asjata; mees ei saanud nendest aru ja raputas vaid pead.

3. Poolvalmis kiri.

Nad kolmekesi olid kõik näljased ja Lobo juhtis nad kööki, mis oli rikkalikult varustatud igasuguste toiduainetega, nii et neil varsti oli valmis tubli eine.

Kuna Lobo veel sõi — ta näis poolsurnud olevat nälja tõttu — läksid kaks poissi jälle alla kapteni kajutisse, kus hakkasid otsima midagi, mis oleks võinud anda neile andmeid, kuhu Billy isa oli kadunud.

Nad uurisid tähelepanuväärset kaarti üksikasjalisemalt ja lugesid sõnu „K u u p a i s t e s a a r”, mis olid kirjutatud kaardile.

Kaart kujutas saart, mis umbes sarnles kuu esimesele veerandile; võib olla sellest ta oligi saanud oma nime.

Suure lahe nimi oli Poolkuu-laht; saarel oli märgitud kaks mäge; siin-seal leidus paar risti, millel ilmselt oli oma tähendus, ja lõpuks oli üks koht nimetatud „Radzha lossiks”.

Aga kahjuks polnud midagi, mis oleks seletanud, kus see kummaline saar-õieti asus, ja Billy raputas pead: seda saart oli ju nõnda päris võimata leida!

„Misjaoks sa tahadki leida seda?” küsis Joe.

„Seepärast, et leian oma isa või saan mingeid teateid temast, kui ainult leian selle Kuupaiste saare,” vastas Billy.

Ta vaatas kajutis ringi ja silmas äkki midagi, mis sarnanes kokkukräsutatud ümbrikule. See oli pooleldi peidetud koika eesriiete taha.

Billy haaras kohe ümbriku ja silus selle; ümbriku tagaküljele oli kirjutatud midagi.

„A r m a s B i l l y !” — algas kiri.

„Kas see on sinule?” küsis Joe õhinal ja tema selt-siline noogutas pead.

„Jah, ma tunnen käekirja. See on minu isalt. Isa on kirjutanud selle, aga mis juhtus temaga?”

„Loe edasi!” ütles Joe huvitatult ja Billy luges valju:

„Nüüd viimaks on mul teatada sulle häid uudiseid ja olen veendunud, et sa rõõmustad, eriti veel, kui tuled Kuupaiste saarele. Siin on kõik meie mured möödas ja —”

„Mis veel?” küsis Joe huviga.

„Midagi pole enam,” vastas Billy nukralt. „Minu isa vist segati, kui ta oli jõudnud nii kaugele, ja vaata korra — selle kirja kirjutamise ajast on juba möödunud kaks kuud. Vaata kuupäeva!”

Poisid arutasid, mis see kõik peaks tähendama. Viimaks peitis Billy kirja ja kaardi tasku ning lukustas kajuti, olles otsustanud leida Kuupaiste saare, mille kohta ta oli kindel, et sel on midagi tegemist isa kadumiselega.

„Olen rõõmus, et oskan pisut kasutada sekstanti ja ära määrata laeva asendit; võib olla leian selleks kaarte ja abinõusid ning ehk leidub koguni kaart, millel Kuupaiste saar on ära märgitud, nii et võime sinna sõita,” ütles Billy.

Seda rääkides olid nad sammunud tekile, kus Lobo seisis rooliratta juures. Ta võpatas, kuuldes Kuupaiste saare nime, ja näis, et ta oskab inglise keelt rohkem kui tahtis avaldada, sest ta kuulatas innukasti, mida kaks sõpra endamisi rääkisid.

Joe oli märganud tema pilku ja ka põnevust malailase näos. Ta tõmbas Billy pisut kõrvale ja sosistas:

„Ma ei usalda õieti seda meest! Ole ettevaatlik, Billy, ta teab midagi, aga ei taha sellest rääkida!”

Poisid otsisid kaardikambri läbi ja leidsid sealt kõik, mida neil oli tarvis laeva juhtimiseks; nad nägid ka üht kaarti, millel oli tähendatud rühm saari umbes poolesaja meremiili kaugusel lõuna poole. Nad otsustasid tüürida sinna. Billy oli peaaegu kindel, et üks neist saartest oli Kuupaiste saar.

Ta võttis nüüd õige kursi ja üks neist kolmest pidi alati seisma roolil, kuna kaks teist korraldasid purjesid, valmistasid toitu või puhkasid ja magasid. Praeguse hea ilmaga oli kerge asi purjetada kõnealuse saarterühmani ja nad lootsid jõuda sinna paari päevaga.

„Aga juhtus see imelik asi, et iga kord, kui Lobo seisis roolil, nad sõitsid hoopis teisale, ja poistele selgus varsti, et malailane tüüris meelega valesuunas.

„Olen veendunud, et ta püüab viia laeva mujale, võib olla mõnele saarele, kus tal on sõpru,” ütles Billy.

„Selle mehega pole kõik asjad korras, aga me peame välja kannatama palju võime, sest me ei saa ju temast lahti, enne kui maandume kuskil,” arvas Joe.

Nad rääkisid sellest, kui Billy seisis rooliratta juures ja Joe istus Kuupaiste saart uurides, kui nende ees äkki ilmus nähtavale maa.

„Ei tea, kas see peaks olema Kuupaiste saar?” hüüdis Billy ja uuris innuga silmapiiri. Joe oli sama erutatud võimulusest jõuda sellele salapärasele saarele ja seepärast ei pannud ta tähelegi, et Lobo hiilis trepist üles, nui käes.

Malailase näol oli kirjeldamatu tigidus; tal oli kavatsus esmalt lüüa Joe surnuks. Ta arvas, et valge poiss on sellejärele tema võimuses ja ta võib sundida teda juhtima laeva sinna, kuhu tahab.

4. Lobo põgeneb.

Kuna poisid vaatasid maa suunas, mis kerkis esile silmapiiril, lähenes malailane ähvardavalt. Järsku aga juhtus midagi, mis muutis kõik.

Raginaga lendas laev ühele veealusele karile ja saadud tõuke mõjul lendas Lobo selili. Kuid Joe jõudis enne seda näha, mis malailasel mõttes oli.

„Ah, niisugune kelm!” hüüdis ta. „Me päästisime tema elu ja nüüd tahab ta meid tappa!”

„Kellest sa räägid?” küsis Billy, kes püüdis laeva pöörda.

Joe rääkis, mis ta oli näinud, ja mõlemad poisid otsustasid nüüd Lobot teravamini tähele panna.

Lobo kadus kajutisse ja poisid märkasid, et laev ujus jälle vabalt, seepärast arvasid nad, et see oli ainult tähtsuseta asi, mis põhjustas tõuke.

Aga umbes tund aega edasi sõitnud, nad panid tähele, et vesi tungis sisse ja „Meretäht” hakkas vajuma.

Lobot nad ei näinud. Selle aja sees, mil poisid olid rooli juures, oli tema võtnud laeval leiduva ainukese paadi ja sellega minema sõitnud.

Oli juba õhtupoolik ja poistele oli selge, et nad ei või enam ööseks jääda laevale.

„Õnneks oleme juba harjunud vaatidest parve tege-ma!” naeris Billy, töötades Joega, et koguda kokku mõningaid tarvilisi esemeid laevalt, mis üha vajus sügavamale. Nad kandsid need esemed parvele, mille olid moodustanud luugist ja mõnest vaadist.

„Nii kaua kuni meil on ilus ilm, pole mingit häda-ohu,” vastas Joe, ja varsti sõudsid nad minema hukkuvalt laevalt, mis kadus lainetesse, kuna poisid ikka rohkem ja rohkem lähenesid saarele, mida nad olid näinud juba pärast lõunat.

Heledal kuupaistel lähenesid nad rannale, maandusid ja heitsid magama. Nad ärkasid alles siis, kui hommiku-päike säras nende üle, ja silmasid pikka, nahkriietes meest, kes lähenes neile.

„Kas see on sinu isa?” küsis Joe põnevusega.

„Kahjuks, ei!” vastas Billy. „Aga on siiski õnn näha valget inimest. Ma polnud sugugi kindel, et me ei satunud mõnele saarele, mis on täis verejanulisi metslasi.”

Nad tõusid ja tervitasid võõrast, kes võttis tervituse lahkesti vastu.

„Kuidas teie siia sattusite?” küsis ta. „Kas randusite mõne laevaga? See on imelik, sest viimasel ajal on olnud ilusad ilmad ja teisiti ma ei suuda endale kujutleda —”

„Kas see on Kuupaiste saar?” küsis Billy innuga. Võõras silmitses teda imestunult.

„Ei, selle saare nimi on Ironga ja Kuupaiste saar on siit hulga maad eemal. Misjaoks sa tahad sinna minna?”

Billy jutustas nüüd, mis oli juhtunud temale ja Joele ja kuidas ta otsivat oma isa. Võõras kuulas ja noogutas pead.

„See on imelik lugu, aga niipalju võin öelda sulle, et radzha, kes omas Kuupaiste saart, suri kolme kuu eest ja pärandas saare kapten Nortonile, nii et ta on nüüd selle seaduslik omanik. Aga kas ta leiab sellest rõõmu —”

Ta jäi vait ja näis mõttesse vajuvat.

Poisid läksid võõraga kaasa ühe kauni maja juurde, kuhu ta palus neid sisse astuda ja elama jääda, kuni nad saavad lähemaid teateid Kuupaiste saare kohta. Nad said teada, et nende lahke kostitaja nimi oli Baring. Mees oli istanduse omanik ja talle kuulus suurem osa Ironga saarest.

Billyl ärkas usaldus selle mehe vastu ja ta rääkis talle kõik, mis oli juhtunud. Näitas istanduse omanikule ka lõpetamata kirja ja Kuupaiste saare kaarti.

„Lobo talitas meiega küll häbematult,” lõpetas Billy oma jutustuse; „me päästsime tema elu ja ta peaaegu pidi meid tapma. Me peame teda teravasti silmas pidama!”

Baring patsutas Billyle õlale ja ütles:

„Sina ja su sõber näivad oskavat seda kunsti ja ma ei oleks põrmugi mures sinu pärast, kui sa oleksid minu poeg. Pealeselle võin ju trööstida sind sellega, et sinu isa kindlasti on alles elus. Ta oli julge ja tark mees ja ma ei suuda uskuda, et talle on juhtunud midagi halba. Aga nüüd minge vann! ja siis võtke kehakinnitust. Esi- algu võite elada minu juures, kuni oleme kokku seadnud mõne kava, kuidas paremini leiame sinu isa.”

5. Öine häire.

Poisid poleks Ironga saarel kuskil mujal leidnud paremat kohta, kui sõbraliku ja abivalmis istanduseomaniku majas, ja samal õhtul istusid nad koos mõnustasti juteldes.

„Kas võiksite öelda meile, miks seda saart nimetatakse Kuupaiste saareks?“ küsis Billy. „Ja siis tahaksin ka meeleldi teada, kus see asub, sest ma olen veendunud, et minu isa on seal!“

„Ma pole sugugi kindel,“ ütles Baring mõtlikult, „et üldse on olemas selline saar.“

„Seda saart pole olemas?!“ hüüdis Billy ja vaatas hämmastusega majaperemehele. „Mis te tahate sellega öelda?“

„Siin maailmanurgas kuuleb inimene igasuguseid kummalisi asju ja siinsed pärismaalased räägivad ühest salapärasest saarest, mis kerkib kauguses ja on nähtav ainult kuupaistel. Sellest ongi tekkinud nimi! Aga kui saabub päev, on saar jälle kadunud ja ükski ei leia seda.“

„See on päris imelik,“ hüüdis Billy.

„Jah, see on tõesti kummaline ja seepärast leidub palju neid, kes naeravad ja raputavad pead, kui kuulevad räägitavat Kuupaiste saarest. Aga sinu isa uskus alati selle saare olemasolusse — ja nüüd tuleb midagi tähelepanuväärset: kolme kuu eest suri siin lähedal asuva ühe suure saare valitseja, radzha, ja ta pändas Kuupaiste saare sinu isale, kapten Nortonile!“

„Seda te juba rääkisite, aga siis peab ju ka saar olema!“ sõnas Billy.

„Ma ei taha äratada sinus liig suuri lootusi,“ ütles istanduseomanik. „Siin piirkonnas nimetatakse kapten Nortonit Kuupaiste saare radzhaks ja kolme kuu eest sõitis ta välja otsima oma saart, — — aga — —“

Nad kõnelesid veel sel ainel seda ja teist ja poisid pidid tunnistama, et on tõesti kummaline, et ükski polnud veel leidnud seda saart. Teisest küljest aga mõõnis Baring, et kapten Norton oli väga tark mees, kes ei lasknud end eksitada kuulujuttudest, ja seepärast oli võimalik, et ta tõesti oli õigetel jälgedel.

Viimaks jõudis kätte magamamineku aeg ja poisitele näidati avarat magamistuba, mille üks avanes rõdule.

Billyl oli kirjamapp, kus ta hoidis oma raha ja Kuupaiste saare kaarti, mille oli leidnud laeva kajutist. Ta

pani mapi padja alla, et see oleks kindlas kohas, ja pug-
ges siis voodisse.

Ta ei teadnud, kui kaua ta oli maganud, kui ta järsku
ärkas mingist aimdusest, et miski on korrast ära. Pool-
pimedas toas nägi ta liikuvat üht kogu.

„Joe!” hüüdis Billy, karates ühe ropsuga üles. „Tule
ruttu — siin on varas!”

Tuppatinginu sõöstis ukse poole, mis viis rõdule,
ja Billy kihutas talle järele. Ka Joe kargas voodist ja
järgnes; nõrgas valguses tundsid nad põgeniku ära —

Ühe hüppega kargas Billy
üle rõdu käsipuude, otse
selga Lobile.

see oli malailane Lobo, kes oli jätnud nad „Meretähe”
vrakile ja ise põgenenud paadiga; nüüd oli ta jälle esile
kerkinud sellel saarel.

Ühe hüppega kargas Billy üle rõdu käsipuude, otse
selga Lobile, kuid mees kiskus enese lahti ja kadus
põsastikku, enne kui poisid jõudsid teda tabada.

„Ta viis kaasa mapi meie raha ja kaardiga,” ütles
Billy. „Peame katsuma seda jälle tagasi saada.”

„Kus see kelm võib asuda?” sõnas Joe vihaselt.
„Igatahes peame leidma ta, kui meil tuleks läbi tuh-
nida kas või terve Ironga saar!”

Neil ei tulnud siiski kaua otsida, sest rannale jõu-
des nad nägid seal Lobot, kes hakkas kaldalt eemale

sõudma. Ta istus üksinda väikeses paadis ja hiivas purje, kui oli jõudnud pisut eemale kaldast.

„Me peame ta kätte saama!” hüüdis Joe ja tahtis vette hüpata, et paadile järele ujuda. Aga Billy hoidis teda tagasi.

„Pea meeles, et siin vees on haisid, ja me peame parem püüdma leida üht paati,” ütles ta ja vaatas ringi.

„Seal ongi üks paat,” sõnas Joe ja osutas eemale.

Nad ruttasid kohale, et vaadata sõiduriista. Õnneks polnud Lobo näinud seda, või muidu ta oleks selle purustanud. Nüüd aga lükkasid poisid kohe paadi vette, sõudsid eemale ja hiivasid purje, kui olid jõudnud sügavamasse vette.

Aga Lobot polnud enam näha. Poisid vaatasid merel igalepoole ringi, kuid asjata!

„Ükskõik — purjetame edasi, võib olla näeme teda hiljem,” ütles Billy. „Nüüd on juba päevaeg!”

Õnnetuseks polnud poisid kaasa võtnud vett ega toiduaineid, ja neil polnud aimugi, et tüki maad saarest eemal oli tugev veevoolus, mis varsti haaras paadi ja hakkas seda kandma edela suunas.

Ilm oli ilus ja selge, kuid tugev vool kandis neid ikka kaugemale ja kaugemale Irongast. Päike lausa kõrvetas ja poistel hakkas varsti janu. Ka haaras neid väsimus.

Nad võisid ainult loota, et vool viib nad mõnele teisele saarele, kust nad võisid ühendusse astuda hr. Baringiga ja midagi ehk teada saada ka Kuupaiste saarest ja kapten Nortonist.

Päev venis. Poisid olid väga roidunud suurest kuumusest. Õnnetuseks ei näinud ka veevool sugugi nõrgenevat. Ka siis, kui oli saabunud pimedus, nad tundsid, kuidas voolus ühtelugu kiskus paati edasi.

Nad jäid viimaks tahtmata tukkuma. Siis äkki raptas Joe Billyt käsivarrest ja ütles:

„Vaata korraks! Täiskuu — ja mulle näib — —”

Billy oli silmapilkselt ärkvel, vaatas teravasti ja osutas siis:

„Seal on üks saar! Jah, tõepoolest, Joe! Võib olla ongi see Kuupaiste saar!”

Täiskuu säravas valguses paistsid tumeda taeva tagaseinal palmid.

„Me purjetame otse saare poole!” ütles Joe rõõmuga. „Nüüd vaatame järele, ehk leidub sinu isa seal!”

„Päris imelik,” tähendas Billy. „Niikaua kui päike paistis, polnud saarest midagi näha, aga kohe kui pimedaks läks ja kuu kerkis, ilmus saar nähtavale!”

„Mis sa arvad selle põhjuse olevat?” küsis Joe.

„Ma usun, et saare ümber on udu, mis varjab päeval ajal kõike, kuid öösel ära kaob. See on ainuke seletus, mida ma oskan anda,” vastas Billy.

Udu, mis varem oli olnud tihe, hakkas kalduma kõrvale. See oli nagu hõbehall eesriie, mis tõmmati eest, ja nüüd nägid poisid kuupaistel säravat valget maja.

Täiskuu säravas valguses paistsid tumeda taeva tagaseinal palmid.

„Kas see ehk ei olegi too radzha loss, mis oli märkitud kaardile?” sosistas Joe.

„Väga võimalik!” vastas Billy. „Võib olla, minu isa on juba seal, vaatab praegu merele —”

Ei kestnud kaua, kui paat randus. Saarel valitses sügav vaikus; oli kuulda ainult laine nõrka loksumist ja tuule tasast kohinat palmide ladvus.

Kui poisid läksid maale ja lähenesid majale, mis asus rannal, nad nägid ümberringi hiilivaid ebaselgeid, tumedaid kogusid, ja Joe sosistas:

„Sellel saarel on midagi, mis ei meeldi mulle. Näib, nagu keegi luuraks meid!”

Samal momendil astus põõsaste tagant välja üks mees. Ta oli arvatavasti malailane ja lähenes üleolevalt, peaaegu häbematult.

„Mis teie siit tahate?” küsis ta.

„Kas see on Kuupaiste saar?” küsis Billy vastu.

„Ah teie otsite siis Kuupaiste saart? Keda te tahate siin külastada?”

„Kui see on Kuupaiste saar, siis ehk ütleksite mulle, kas minu isa, kapten Norton, on siin?” jätkas Billy. Mees vaatas neid terasemalt ja vastas jälle endisel, poolvaenulisel toonil:

„Ah teie otsite kapten Nortoni? Tulge kaasa!”

Ta pööris poistele selja ja sammus nende ees valge maja poole. Poisid järgnesid.

„Me oleme leidnud Kuupaiste saare ja minu isa!” sosistas Billy vaimustusega, astudes malailase kannul.

Aga nende rõõm ei pidanud kestma kaua. Nad lähenesid majale ja juht avas ühe ukse. Toas istus kümme mehi, igaliiki valgeid ja musti, aga Billy ei tundnud neist ühtegi. Mees, kes istus laua otsas laias leentoolis, polnud tema isa.

„Kes te olete?” küsis see pika kasvuga, laiade õlgadega, jõhkra väljendusviisiga mees. „Mis te siit tahate?”

„Me otsime minu isa, kapten Nortoni,” vastas Billy nii julgesti kui võis. „Mina olen Billy Norton ja see on minu sõber Joe.”

Mõned mehed naersid pilkavalt. Suure kasvuga mees laua otsas saatis poistele üleoleva pilgu ja ütles:

„Siis olete sattunud õigesse kohta. Siin valitsen mina ja sinu isa on mul kindlas kohas.”

„Kui see on Kuupaiste saar, siis on see minu isa omandus,” vastas Billy vihaseks. „Tema on selle saare radža.”

Mees virutas rusikaga lauale ja tema nägu moonduks tulisest vihast.

„Kuidas te julgete mulle vastu rääkida!” mõirgas ta. „Siin olen mina peremees. Kõik, mis siin maabub, kuulub minule, ka poisid, olgu need valged või mustad!”

Joe tegi katset tõmmata Billyt endaga uksest välja, kuid malailane, kes oli nad majja toonud, astus neile teele ette.

Poisid said aru, et võitlus nende meeste vastu oli võimatu, ja seepärast nad leppisid sellega, et paar meest haarasid nad kättest ja viisid endiga kaasa.

Bande juht peatas nad.

„Te peate teadma,” ütles ta, „et siin valitsen mina, Minu nimi on Skeat. See nimi on tuntud ja kardetud väga laialdaselt. Nüüd viige nad minema!”

Mehed läksid poistega välja. Jälle rändasid Billy ja Joe kuust valgustatud saarel, seekord aga vangidena.

6. Vanglast põgenemine.

Sõna lausumata viidi neid hulk aega mööda rannikut, mäekülge mööda üles, kuni jõuti väikese, neljakandilise torni juurde. See seisis kaljuserval ja üks külg langes otsejoones merre.

„Siin on teie võõrastemaja,” ütles viimaks üks meestest ja avas ukse, mis oli kinni tugeva poomiga. Poomi oli võimata nihutada kohalt, kui see oli ukse taha seatud. Poisid said sellest aru ja kui nad tõugati torni ning kuulsid poomi kohale pandavat, nad tundsid, et igasugune väljapääsu tee oli suletud.

Kong oli tühi. Ühes nurgas oli vaid pisut õlgi, ja merepoolses seinas oli neljakandiline aken, mille ees olid raudtrellid.

Joe astus kohe akna juurde ja katsus tõmmata võre.

„Tugevasti kinni”, ütles ta, „aga kui me saaksime ühe välja kangutada, siis usun, et meil õnnestub kuidagi välja pugeda.”

„Aga me ei saa ju järsust kaljuseinast alla ronida—,” vastas Billy välja vaadates.

„Ilma abita küll mitte,” mõõnis Joe. „Aga vaata neid väänkasvusid — ma ei tea, mis nende nimi on. Vaata korraks! Need on nii tugevad ja paenduvad, et võime need siia sisse tõmmata ja kõieks punuda; siis võime seda kõit kasutada allaronimiseks.”

„Aga kuidas me saaksime need raudvarvad välja kangutada?” sõnas Billy mõtlikult, silmitsedes trellisid. Tõmbas siis taskust noa, mida mehed õnneks polnud ära võtnud.

„Suurepärane!” naeris Joe. „Proovi, ehk saad seinast pisut lupja välja ugitseda, — siit, selle raudvarva juurest. Võib olla, saame selle varva siis kätte.”

Müür polnud kaugeltki nii tugev, nagu poisid alguses olid arvanud, ja poole tunni pärast õnnestus Billyl tõepoolest nii palju lupja ja kivi lahti urgitseda, et Joe tugeva tõmbega sai raudvarva välja kiskuda.

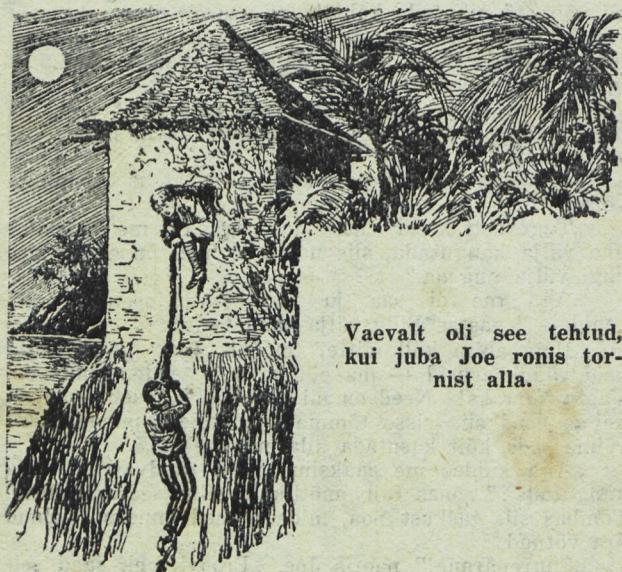
„Nüüd on küsimus ainult, kas me oleme küllalt peened läbipugemiseks!” ütles ta ja ronis aknaavausse. „Pane tähele, nüüd hakkame kõit valmistama!”

Ta kummardus välja ja tõmbas torniseina mööda looklevad, pikad väänkasvud torni. Poisid sidusid need kokku ja said niiviisi pika, tugeva kõie, mille otsa

Billy hoolsasti sidus aknaavausse jäänud raudvõre külge.

Vaevalt oli see tehtud, kui juba Joe ronis tornist alla. Mõni hetk hiljem oli ka Billy kalju jalal, mere rannal.

„Nüüd peame kiiresti jalga laskma ja kuhugi peitu pugema,” sosistas Joe ja tõmbas sõbra põsaste varju. „Nood mehed ei pea meid enam kätte saama!”

Vaevalt oli see tehtud, kui juba Joe ronis tornist alla.

„Ma pean oma paadi üles leidma,” vastas Billy. Nad ruttasid minema.

Ilm oli läinud pimedamaks, kuu oli vajunud madalale ja mäe vari langes rannikule, nii et poisse polnud just kerge näha.

Rutates sinna poole, kus nad teadsid oma paadi olevat, nad sattusid sama maja taha, kus olid kohanud Skeati-nimelist meest ja teisi kelmisid.

Õhk oli väga soe ja kõik aknad olid avatud, nii et poisid kuulsid selgesti kaht häält, mis kostsid ühest valgustatud toast.

„See on Skeat!” sosistas Billy ja hiilis lähemale.
„Aga kes teine on?”

„See pole keegi muu kui Lobo!” vastas Joe. „Ma tunnen tema häält väga hästi.”

„Peame kuulama, mis nad räägivad,” ütles Billy.
„Kas aitaksid mind pisut, et saaksin ronida simsile; siis kuuleksin paremini.”

Joe upitas Billy üles ja varsti kuulis viimane hääli üsna selgesti. Kõnelejad olid tõepoolest Skeat ja Lobo. Ta võis vahest isegi näha neid valgustatud toas.

„Päris häbiasi, et sa ei saanud neid kahte jõmpsi-
kat surnuks lüüa, kuna sul oli ometi nii hea juhus
laeval,” ütles Skeat pahaselt, ja Billy sai aru, et Lobo
oli jutustanud oma käskijale, kuidas ta oli kohanud
kahte poissi.

„Ma tegin kõik, mis võimalik,” kinnitas malailane,
„aga neid oli kole raske tabada ja kahjutuks teha —”

„Hea küll. Nüüd peame vaatama, mis me saame
teha,” vastas Skeat. „Esialgu on nad mul luku taga!”
Ta nähtavasti ei aimanudki, kus poisid praegusel het-
kel olid.

„Ja nüüd oleks tarvis kapten kätte saada,” jätkas
Skeat natukese aja pärast. „Sa sõida paari mehega
sinna ja too ta ära. Kasuta aega, kuni kuu paistab,
siis leiad veel teed. „Nool” seisab sõiduvõimeline ja te
jõuaksite enne hommikut tagasi.”

Kostis kobin, kui kaks meest tõusid ja Lobo astus
ukse juurde. Billy hüppas maha ja tõmbas Joe endaga
kaasa ühe põõsa varju. Järgmisel hetkel astus Lobo
majast välja ja möödus neist.

Tasa, nagu varjud, hiilisis poisid talle järele. Lobo
sammus ranna poole, kus poisid nägid väikest laeva
ankrus seisvat.

„Nüüd on need laiskvorstid jälle maal,” kuulis Billy
Lobot pomisevat, kui mees vaatas laeva suunas. „Pea-
neile järele minema!”

Nende kõnadega läks ta tagasi maja poole, kuna
poisid peitsid endid kähku ühe põõsa alla.

*

Vaevalt oli malailane silmist kadunud, kui Billy
tõmbas Joe kaasa ja sosistas :

„Tule ruttu! Me peame laevale pugema. Siis sõi-
dame otsekohe saarele, kus minu isa on! Aga tule
nüüd ruttu!”

„Meeleldi!” vastas Joe kaasa joostes. „Peame ainult tähele panema, et mehed ei leiaks meid, sest kardan, et nad viskavad meid kohe üle parda merre!”

Ometi oli neil rohkem õnne, kui nad olid julenud loota. Tekil oli purjeriideid, mis olid pandud katteks mõnedele vaatidele ja kastidele, ja poisid ronisid nende vahele ning tõmbasid presendi peale.

Pisut hiljem kuulsid nad Lobot tagasi tulevat kahe mehega, kes nurisesid pahaselt, et nad olid südaõõl heast unest äratatud ja pidid purjetama merele. Lobo ähvardavad märkused, et ta teatab asjast Skeatile, sundisid aga mehi kiiresti hiivama ankru ja purjed ning sõitma merele.

Kuna laeval oli ainult kolm meest, oli igalühel küllalt tegemist, nii et ühelgi polnud aega ega juhust vaadata, mis peitus purjeriide all. Poisid olid päris vagusi ja panid tähele, et laev purjetas kähku rannast eemale. Sõit kestis ainult tunni aega, ja siis jõuti ühe saare randa, mis nähtavasti oligi sõidusiht.

Billy ootas suurima pinevusega ja erutusega, millal mehed maanduvad. Viimaks ometi olid nad ettevalmistustega valmis, ja kui poisid kuulsid hääli kaduvat kaugele, pugesis nad oma peidupaigast välja.

Oli alles pime, kuid päikesetõusuni ei võinud olla rohkem kui tund aega. Nähtavasti tuli rutata, sest kui päev saabus, oli raske leida Kuupaiste saart, mis oli peidetud paksu udu hõlma.

Kuna Lobol oma meestega polnud aimugi kahest „jänest”, ei pöördunud nad oma retkel kordagi ümber ega teinud katset pääseda mingi jälgimise eest. Poisid hiilisid otse nende kannul, kuid püüdsid endid peita võimalikult paremini ja hoiduda puude ning põõsaste varju.

Saar tuletas väga meelde Kuupaiste saart, aga siin polnud ühtki maja. Sellevastu nägid nad mõne minuti pärast esile kerkivat lihtsate onnidega külakest. Onnid olid sellised, nagu neid ehitavad Lõunamere saarte elanikud, ja Lobo oma kaaslastega ruttas otsekohe suurima ning ilusaima onni juurde. See oli ilmselt pealiku elamu.

Poisid ei julgenud minna liig lähedale: sest võis olla ärkvel teisi, kes juhtusid neid tähele panema; seepärast hiilisid nad ühe vähema onni taha ja jäid sinna peitu.

Järsku võpatas Billy ja kuulatas — mida ta oli kuulnud?

Ta pani kõrva onni seinä vastu ja kuulis nüüd selgesti:

„Oo, Billy, minu armas poiss! Mis saab sinust, kui need kelmid tapavad mu?”

7. See oli tema isa hää!

„Joe!” sosistas Billy ja haaras oma musta sõbra käisivarrest. „Ma arvan, meil on olnud rohkem õnne, kui julgesime loota. Selles onnis on minu isa; ta on haige ja ma kuulsin praegu tema häält.”

„Siis on ta kindlasti vang ega saa põgeneda,” vastas Joe, „aga me võime vabastada ta. Kas sul on nuga kaasas?”

Sõna lausumata ulatas Billy talle noa ja osav Joe hakkas ettevaatlikult lõikama ja tükkisid lahti murdma onni seinast, mis polnud ehitatud kuigi kindlast aimest.

„Peame olema ettevaatlikud, sest onnis võib olla teisi, peale sinu isa!” sosistas Joe, ja Billy noogutas arusaades. Ta oli valvel ja piilus, kas pealik või Lobo ehk ei tule teisest onnist, aga kõik oli alles vagusi.

Õnneks võis Joe päris mureta olla hääre pärast, sest paari minuti järele, kui avaus seinas oli juba nii suur, et ta võis pea läbi pista, nägi ta, et onnis oli ainult üks mees. Kapten Norton vaatas põnevusega sinna poole, kust nüüd kostis sõbralik, julgustav hää:

„Üks hetk, kapten, siis oled vaba! Ära kaota julgust!”

Billy aitas paari tugeva, hästisihitud jalahoobiga kaasa; sein varises kokku ja nüüd oli Joe onnis, lõikas läbi nõõrid, mis olid seotud kapten Nortoni käte ja jalgade ümber, ning aitas mehe jalule.

„Tule kaasa, ruttu!” sosistas Joe ja vabastatud mees ei kõhelnud. Nad jooksid täie hooga minema külast ega peatunud enne kui olid jõudnud metsa.

„Billy, mu poeg, kuidas sina siia sattusid?”

Kapten Norton süleles poega ja vaatas hämmastusega ning küsivalt talle otsa. Pöördus siis Joe poole, surus tugevasti ta kätt ja tänas tubli abi eest.

„See on pikk lugu, kuidas ma siia sattusin, isa. Praegu peame vaatama, kuidas pääseda pärismaalaste ja Lobo eest,” sõnas Billy.

„Ma tean ühe pelgupaiga,” vastas kapten. „Tulge edasi. Selle aja sees jutusta, kuidas te siia sattusite.”

8. Tagaajamine.

Vaevalt oli ta õelnud seda, kui tõusis vali lärm. Oli selge, et metslased olid avastanud vangi põgenemise ja asusid nüüd otsima teda.

Kolm põgenikku hakkasid edasi minema metsas, nagu nad seda oskasid. Aga ürgmetsas rändamine on väga raske ülesanne; taimestik on põimunud kokku ja väänkasvud hakkasid jalgu nagu lingud, kuna vahest mõni sisisev madu sunnib rändajat ehmunult kõrvale põikama.

Viimaks jõudsid nad ometi metsast välja ja nüüd tuli kaunis suur lagendik. Siin oli põgenemine kergem, kuid ühtlasi ka hädaohtlikum, sest siin võisid tagaajajad näha neid, eriti veel seepärast, et ilm oli muutunud üsna valgeks.

„Pole midagi parata, peame edasi minema!” ütles kapten Norton ja ruttas üle kivise maapinna, toetades mõlemaid poisse.

Joe ja Billy olid mõlemad väga väsinud ja ainult kapten hoidis neid veel jalul; kuid kuuldes selja taga hõikeid, nad said nagu uut jõudu.

„Seal nad ongi! Tulge ruttu!” karjus Lobo, ja kui Billy ehmudes tagasi vaatas, nägi ta kolme meest, kes olid sõitnud siia Kuupaiste saarelt ja ruttasid nüüd metsast välja, põgenikkudele järele.

„Ja me ei pääse kaugemale!” oigas Joe ja vaatas ette, kus neid lahutas saare teisest osast sügav kuristik, mille põhjas mühises jõgi, moodustades väikeseid koski ja veekeeriseid.

„Saame küll!” ütles kapten ja jooksis kiiresti edasi; siin on sild ja kui oleme sellest üle jõudnud, oleme päästetud!”

Poisid tundsid julguse tagasi tulevat; nad läksid kapteni järele edasi ja jõudsid varsti kõnealuse silla juurde, mis osutus õige viletsaks ehitiseks. See koosnes väikestest puutükkidest, mis rippusid kõikuvates nõõrides. Sild näis olevat äärmiselt nõrk, aga üle tuli minna.

Kapten Norton jooksis ees; kui sild kandis teda, võisid poisid julgesti järgneda. Ja kuigi see kõikus tema raskuse all ja nõõrid tõmbusid pingule, selgus, et see oli tugevam kui nad olid oodanud. Vaevalt oli ta poolel sillal, kui poisid juba järele ruttasid.

Tagaajajad tõid kuuldavale valju kisa, nähes saaki libisevat käest. Nüüd oli kapten ja poisid juba üle jõudnud, aga samal hetkel lähenes ka Lobo sillale.

„Siin on kaalul meie elu!” ütles kapten Norton ja võttis Billylt noa. Ta löikas kähku läbi silda ülevalhoidvad nõõrid ja järgmisel momendil langes see alla kuristikku.

Lobo, kes oli juba sillale astunud, lendas ka alla; teine mees jõudis veel viimasel hetkel tagasi tõmbuda. Poisid vahtisid kokkunult alla kuristiku põhja, kus vahutas jõgi, mille voogudesse oli kadunud Lobo.

Ta löikas kähku läbi silda ülevalhoidvad nõõrid ja järgmisel momendil langes see alla kuristikku.

„Ta elab! Ta pääsis!” hüüdis Billy, tundes kergendust ja ühtlasi ka hirmu. Teda oli piinanud mõte, et tema isa oli tapnud Lobo niisugusel kombel, ja kui ta nüüd nägi kelmi ujuvat kalda poole, nähtavasti suuremat viga saamata, tundis ta sellest teatud rahuldust.

„Lähme edasi!” ütles Joe ja tõmbas Billyt edasi. Kapten Norton ja Billy olid ühisel arvamusel, et see on kõige mõistlikum tegu, ja nad ruttasid puude vahele, kadudes tagaajajate silmist.

„Siin pole suuremat võimalust peita endid,” ütles kapten Norton, kui nad edasi läksid. „Pärismaalased tunnevad seda saart liig hästi ja kuna nad on Lobo

ning Skeati sõbrad, nad leiavad meid varsti ja annavad välja. Oleks meil ometi paat!”

„Mina tean, kust me saame sõiduki!” sõnas Billy seisatades. „Rannal seisab ju „Nool”, millega me siia sõitsime.”

„See on hea mõte. Kui paat peaks veel siia jääma üheks ööks, siis arvan, et tänase päeva jooksul suudame endid ikka kuidagi varjul hoida,” vastas kapten Norton ja sammus edasi.

Nad leidsid ühe kaljukooa, mille suu oli varjatud taimestikust. Kapten oli vaid juhuslikult avastanud selle peiduurka olemasolu. Nad pugesis koopasse ja veetsid päeva, jutustades, mis ükski neist oli läbi elanud.

Vahepeal olid metslased liitunud Lobo ja tema mees-tega. Külas algas pidutsemine. Ükski ei arvanud, et kolm põgenikku pääsevad minema saarelt, mis oli pealegi üsna väike, ja seetõttu nad esialgu ei võtnudki vaevaks otsida kaptenit ja poisse.

Kuigi Lobo oli pisut rahutu selle üle, et ta polnud kaptenit kohe kätte saanud, ega võinud seepärast ka tagasi sõita, nagu Skeat oli käskinud, — ta sai siiski väga hästi aru, et polnud mingit kasu sundida pärismaalasi otsima neid. Metslased talitasid alati oma tahte järgi ja Lobile endalegi näis, et oleks õige mõnus puhata pisut ja võtta osa peost, mis korraldati talle ja tema kolmele seltsimehele.

9. Kallaletung „Noolele”.

Õhtul ronis kapten Norton koopast välja, et piiluda saare elanikke. Ta tuli varsti tagasi ja sõnas:

„Kõik on vaikne! Metslased on tantsinud ja lõbutsenud ning on nüüd väsinud. Näib, et nad magavad, võib olla on võõrad külas, võib olla ka paadis. Küllap näeme seda, igatahes võime katsuda õnne!”

Kolm põgenikku hiilisid nüüd läbi metsa alla rannale ja nägid seal „Noolt”, mis seisis ankrus eemal laguunis. Kuu paistis nii heledasti, et selle valgusel oleks võinud lugedagi, ja Billy leidis, et neli Skeati bande meest istusid rahulikult laevalael ja mängisid kaarte.

„Peame katsuma neile seljatagant kallale tungida,” ütles kapten Norton. „Meil pole relvi ja oleme ainult kolmekesi nelja vastu. Aga kui ootamatult neile kallale tungida — —”

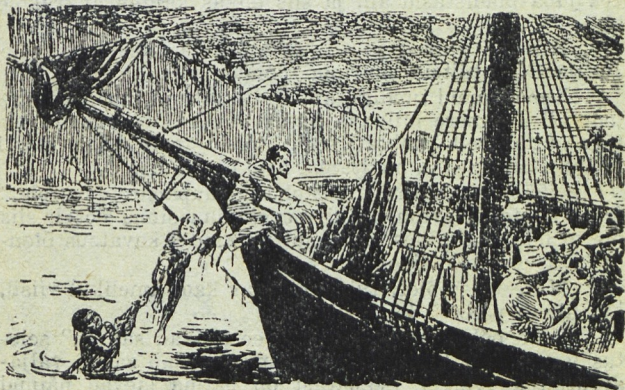
Joe noogutas.

„Niisugused mehed on alati arad,” ütles ta, saates põlgliku pilgu „Noole” suunas; „arvatavasti nad ei hakka üldse vastu, vaid põgenevad, kui ründame neid, ja seda on kõige parem teha selja tagant.”

„Siis ei jää muud nõu, kui ujuda sinna,” tähendas Billy. „Aga siin võib olla haisid?”

„Laguunis ei ole neid,” vastas kapten Norton, „kuid teinepool karisid vesi vahest lausa kihab neist elukaist.”

Nad astusid vette ühe kalju varjus, kus ükski ei võinud näha neid, ja hakkasid ujuma, kui vesi muutus sügavamaks. Alles siis, kui nad lähenesid „Noolele”, sattusid nad kuuvalgusse, kuid õnneks ei pannud pardal olevad mehed neid tähele.

Kapten Norton ronis ankrukoit mööda üles, poisid järgnesid.

Kapten Norton ronis ankrukoit mööda üles, poisid järgnesid. Hetkel, mil kapten jõudis tekile, vaatas üks mängijaist üles ja nägi veest nõretavat kogu.

Mehed kargasid ehmatus ja vihahüüetega püsti, kuid samal momendil oli kapten juba ühe kallal ja virutas ta tugeva rusikahoobiga tekile pikali, kuhu mees jäi liikumatult, meelemärkuseta lamama.

Teised kolm kargasid lähemale, kuid Joe seadis ühele jala ette, nii et mees lendas ninali. Kapten võttis järgmise vaenlase vastu ning Billy kargas julgesti kolmanda kallale.

Õnneks polnud ühelgi mehel relva. Ometi oli võitlus kaunis tasakaaluta, sest poisid polnud nii tugevad kui

nende vastased. Aga nagu Joe oli õieti tähendanud: nad olid arad ega teadnud ka, kui paljude vaenlastega neil tegemist on. Kapten lõi Lobo varsti tekile pikali ja pöördus nüüd mehe poole, kes oli võimust saamas Billy üle.

Ühisel jõul paiskasid nad vastase üle parda vette ja samal hetkel kostis Joelt rõõmuhõige: tal oli õnnestunud osavate hüpetega kõrvale põigelda käsitsi võitlusest ja ühe tugeva sööstu juures oli mees komistanud ning ise üle parda lennanud.

„Nüüd ruttu, poisid!” hüüdis kapten Norton. „Viskame ka need kaks üle parda!”

Nad lasetasid mehed merre kahele kaaslasemale järele, kes juba pladistasid all, ja siis löikas kapten ankrukõie läbi.

„Hiivake purjed ja — tee!” kõlas käsklus, mille Joe ja Billy täitsid suurima rõõmuga.

Ei möödunud tundigi, kui nad liuglesid juba täispurjede all üle mere hiilgava pinna. Mida Lobo oma mees-
tega ütles selle kohta, seda võisid nad väga hästi aimata, aga see ei huvitanud neid enam.

„Nüüd purjetame otsekohe Kuupaiste saarele,” ütles kapten Norton. „Kui me ei jõua sinna õösel, siis me ei leia saart üles, aga mul on kindel kavatsus õien-
dada arved tolle Skeatiga.”

„Millest see õieti tuleb, et saar kaob imelikul viisil, kui algab päev?” küsis Billy.

„Selle põhjuseks on kuumavee allikad saarel,” seletas isa. „Need tekitavad auru, mis varjab saart, välja-
arvatud kuuvalgel. Seepärast on paljud laevad näinud seda õösel, kuid ei suuda saart enam üles leida päeva ajal.”

„Kas see saar on tõesti sinu omandus, isa?” päris Billy edasi.

„Jah, on küll! Radzha, kellele see varem kuulus, pärandas selle minule, sest ma päästsin ta hulga aastate eest surmasuust. Aga Skeat oma kaaslastega otsustas vallutada selle ja kasutada seda oma röövretkede baasiks. Need inimesed ei kohku tagasi meriröövide eest ja nende vahekord Belambaga, Kuupaiste saarel elutsevate pärismaalaste pealikuga, on äärmiselt halb.”

„Mida Belamba arvab teist, sir?” küsis Joe.

„Meie oleme head sõbrad, aga meil pole võimalik olnud minema kihutada Skeati ja tema mehi, sest nad said abi ja toetust teiste saarte pärismaalastelt. Nüüd aga loodan, et meil on rohkem õnne.”

Nad purjetasid avaral merel; juba kerkis Kuupaiste saar nähtavale; see näis kauni unelmana. Kes oleks võinud uskuda, et selle palmidesse peidetud rannikul elas terve kari roimareid?

10. Jälle Kuupaiste saarel.

„Nool” purjetas saare suunas. Rannal polnud näha ühtki inimest, aga kolm pardalviibijat ei olnud sugugi veendunud, et Skeat oma meestega ei piilunud salaja laeva.

Nad muidugi hoidusid eemale lahest, mille rannal seisis radzha maja, sest nad teadsid ju, et bandiidid elasid seal, aga luuravad pilgud võisid jälgida neid ju ka kaljude taga peituvast, saare kaugemas piirkonnas.

Ometi ei kõhelnud nad sugugi laevast lahkuda ja jõudsidki õnnelikult metsa varju ühtki vaenlast kohtamata.

„Peame lootma õnnele ja juhusele,” ütles kapten Norton. „Mingit kindlat plaani on võimata teha. Võib olla kohtame Belambat, aga võib olla ta viibib praegu mõnel teisel saarel; ta on kaunis sageli ära, sest vihkab ja põlgab Skeati ja tema mehi.”

Kõigepealt peitsid nad ära toiduainete tagavara, mille olid leidnud „Noolel”. Nii polnud nad sunnitud elama ainult puuviljast ja muust, mida neil õnnestus leida. Otsisid siis endile koha, kus võisid magada enam-vähem julgesti.

Saabus hommik, aga vaenlasi polnud ikka veel näha. Billy ja Joe otsustasid minna luurele, kuna kapten jäi veel pisut puhkama.

Heledal päikesepaistel võisid poisid õieti näha, kui ilus ja viljakandev see saar oli. Billy rõõmustus, et see kuulus tema isale, ja poisid lootsid, et neil õnnestub minema kihutada Skeati ja tema mehi, et siis rahulikult elada kapteniga ja vahva pealiku Belambaga ning tema rahvaga sellel imekaunil saarel.

Esiagu polnud nad veel näinud jälgegi mässajaist, aga metsast välja jõudnud, nad seisisid äkki silm silma vastu Skeatiga.

Samal hetkel pöördusid poisid ja püüdsid põgeneda kõrges rohus, kuid Skeat oli neid näinud ja karjus:

„Alistuge — või muidu tulistan! Võtke nad kinni!” hüüdis ta mõnele oma mehele, kes lähenesid joostes.

Poistel oli selge, et mehed tõesti annavad tuld, ja pidid juba kaotama julguse; ometi ei tahtnud nad alis-

tuda. Selleasemel jooksid nad tagasi metsa poole, kannul Skeat oma meestega.

Maa nende jalgade all oli imelikult pehme ja äkki kuulsid nad teravat sisinat. Nad kargasid vaistuliselt kõrvale ja samal hetkel purskas õhku auruuga; maa seest kerkis veesammas. See oli kuumavee allikas, milliseid leidub saarel igalpool ja mis väljapursatava valge aurulooriga katsid kinni kõik, mis asus nende taga.

Nii olid poisid varjatud tagaajajate eest, kes seisid eemal ja vaatasid segaselt ringi. Seda olukorda kasutasid Billy ja Joe ning kadusid ürgmetsa, ja kui Skeat oma meestega oli jõudnud kuumavee allika taha, polnud poistest enam jälgegi näha.

Skeat ja tema mehed otsustasid aga nüüd põhjalikult otsida. Nad imestasid väga, nähes poisse metsas; nad ei teadnud veel, et Lobo oli oma laevast ilma jäänud ja et kapten Norton oli pääsnud vangist metslaste käest teisel saarel.

Esialgul pöördusid Billy ja Joe tagasi kapteni juure ja jutustasid, mis oli juhtunud. Nad olid terve päeva peidus, kuid vahest kuulsid lähedal liikuvat Skeati oma meestega. Skeat oli avastanud „Noole” ja hämmastus, et Lobo polnud veel koju tulnud; alles õhtu saabudes jäi saarel rahulikuks, igatahes metsas, kus varjasid endid kapten ja poisid.

Teisel hommikul aga oli midagi teoksil. Kapten oli läinud välja luurama ja tuli tagasi teatega, et Skeat oma meestega lähenevat. Nad hakkasid läbi otsima teatud maa-ala, mis oli rikas koobaste poolest. Need koopad olid ühendatud üksteisega käikudega ja see oli tõeline labürint, kus Skeat nähtavasti lootis leida põgenikke.

„Ma ei julge minna neisse käikudesse,” ütles kapten Norton. „Seal on väga kardetav viibida: maapind liigub ja siis variseb kõik sisse. Kogu see koobastik on nii ebakindel ja ma ei imestaks põrmugi, kui see ühel heal päeval sisse variseks.”

Vaevalt oli ta seda öelnud, kui kostis vali mürin.

„Mis see oli?” Billy kargas püsti ja seisis kuulatahes.

„Just see, mida ma kartsin,” vastas tema isa. „Koopad langesid sisse; võibolla on Skeat oma meestega maa ja kivide alla maetud.”

Tahtmata ruttasid kõik sinnapoole, kust nad olid kuulnud mürinat.

Metsa serval rohu ja põõsaste varjule hoidudes nägid nad, et terve mäekülg oli sisse langenud; selle koha üle hõljus suur tolmupily ja maa ning kivipankade vahelt kuulsid nad hõikeid ja appihüüdeid.

„Meie ei või neid aidata; nad tapavad meid kohe, kui lähleksime nende juure, ja arvatavasti saavad nad ise abi anda koobastesse maetud seltsimeestele,“ ütles

Valge auruloor varjas neid.

kapten, kes nägi üksikuid kogusid liikuvat tolmupilves. „Kasutame praegu juhust radzha maja juure tagasiminekuks. Nüüd pole kedagi, kes võiks peatada meid, sest kõik on ametis päästetöödega.“

11. Vangis!

Poisid said aru, et see oli õige, ja nüüd ruttasid nad kõik alla rannikule, kus seisis radzha maja. Selle ümber olid väikesed onnid, milles nähtavasti elasid malailased ja hiinlased, keda juhtis Skeat. Mõned neist onnidest olid materjalide ja toiduainete laod.

Nad lähenesid ettevaatlikult ja vaatasid ühe onni teise järele läbi. Osa hooneist oli täidetud toiduainete tagavaraga; isa leidis sealt palju relvi. Kapten ja poisid varustasid end relvadega — ükski ei võinud ju teada, millal ja kuidas oli vaja endid kaitsta bandiitide vastu!

Radzha majas otsisid nad läbi kõik urkad, et leida kaarti, mille Lobo oli varastanud Billylt. Aga otsimine oli asjata. Viimaks pidi kapten nõudma poistelt, et nad lahkuksid, sest muidu oli karta, et Skeat oma mees-tega tuleb tagasi ja leiab nad.

Billy jooksis kohe ette ning kapten ja Joe järgnesid, kuid äkki tuli Billile hea idee: ilma et ta oleks midagi lausunud teistele, kes ruttasid edasi oma peidupaiga suunas metsa, pöördus poiss ja jooksis tagasi maja poole, kus Skeat hoidis alal toiduaineid ja püssirohtu.

Majakeses seisis kast, mis oli peidetud mitmesuguste tünnete ja esemete vahele. Kast oli eriliselt lukustatud ja Billyl tekkis isu vaadata, mida see sisaldas.

Ta parajasti pidi selle avama, kui äkki märkas kätt, mis haaras kinni tema säärest.

See oli Lobo, kes kerkis esile põrandas olevast luugist, ja enne kui Billyle selgus, mis juhtus, kiskus maililane ta pikali, nii et ta prantsatas põrandale.

Langemisel oli Billy kaotanud meelemärkuse ja kestis tüki aega, enne kui ta jälle toibus ja hakkas aru saama, kus viibib.

Skeat ja Lobo seisis kahekesi ja rääkisid elavalt; kaks hiinlast istusid liikumatute nägudega ja valvasid vangi, selle käed ja jalad olid kinni seotud.

„Sa oled üks igavene tobu,” urises Skeat. „Mina saadan su kaptenit ära tooma ja selle asemel tuled sa koju ilma temata, üksinda, kuna tema viibib saarel ja vabastas siin veel need kaks poissi. Kus on „Nool”? Miks sa ei purjetanud sellega siia sadamasse?”

„Just poisid ise vabastasid tema,” vastas Lobo vihast väriseva häälega. „Nad vallutasid minult ja minu meestelt „Noole”. Meile tungiti ootamatult kallale, kui me midagi ei aimanud, ja siis vist purjetasid nad siia. Aga me sõidame neile pärismaalaste paadis järele. Oli lausa õnneasi, et ma olin enese siia ära peitnud ja tabasin niiviisi selle noore koerapoja.”

„See on sinu õnn!” vastas Skeat ähvardavalt. „Sinust pole meile kuigi palju kasu, Lobo, ja kui sa ei kõlba, — siis ei ole sa ka enam meie seltsimees!”

Skeat oli tulivihane; kui ta pöördus, nägi Billy, et tema nägu oli paistetanud; ühel põsel oli suur haav, üks silm oli peaaegu suletud ja ümberringi täiesti sinine. See oli koobastiku sissevarisemise tagajärg!

„Aga üks neist on meil nüüd ikka käes ja tema kaudu õnnestub meil ka teisi kinni püüda!” ütles ta tigeda naeratusega.

„Kõigepealt peame katsuma kuunarit kätte saada,” jätkas Skeat ja pöördus Lobo poole. „Võta paar meest kaasa ja käi rannik läbi, kuni leiad „Noole”. Teie, teised, minge ning otsige kaptenit ja neegripoissi. Kus nad on?” küsis ta järsku ja vaatas Billyle.

Aga Billy ei vastanud, vaid sules silmad ja teeskles, nagu oleks ta minestanud. Skeat silmitses teda ükskõikselt, saatis mehed minema ja läks oma tuppa, et siduda haavu. Ka paljud meestest olid kannatada saanud; nad pidid minema puhkama ja jõudu koguma, ometi polnud nende hulgast ükski surma ega tõsiselt vigastada saanud.

Vahepeal olid kapten ja Joe põgenenud metsa, kus lootsid kohata Billyt, kuid asjata. Viimaks sõnas kapten Norton:

„Ma kardan, et on juhtunud midagi halba, — bandiidid on vist Billy vangi võtnud!”

Joe raputas pead.

„Seda ma küll ei usu!” vastas ta.

Jõudes ühele kõrgustikule nad piilusid ringi, ja järsku hüüdis Norton:

„Mis see's on? Kas „Nool” liigub paigalt või ei seleta minu silmad enam hästi?”

Joe vaatas merele. Jah, täiesti õige! Kuunar, mille nad olid jätnud ankrusse saare põhjarannikule, liugles nüüd nõrga tuulega lõuna poole, — nii siis pidi pardal olema inimesi, kes juhtisid sõidukit!

„Kardan, et Lobo või tema mehed on tulnud tagasi ja jälle vallutanud „Noole”. Ja kui nad on vangistanud ka Billy, viivad nad ta ehk mõnele saarele, kus pärismaalased on nende sõbrad,” ütles kapten mureliselt.

„Siis peame vabastama Billy, kapten!” vastas Joe.

„Kui ma ainult Belamba kätte saaksin ja suudaksin veenda teda, et ta tungiks öösel Skeatile kallale,” jätkas kapten Norton. „Nüüd on mehed hirmu täis, pärast koobastiku sisselangemist. Võib olla on neid praegu kerge võita!”

12. Salatunnel.

Kuna kapten Norton ja Joe nii rääkisid, plaanitses Skeat tööpoolest põgeneda saarelt. Ta kartis kaptenit ja Belambat rohkem kui tahtis näidata.

Ta viis Billy rannale, kus poiss nägi, et Lobo sõudis „Noolelt” maale ja jättis siis paadi paari mehe hoolde, kes hakkasid kandma sõidukisse mitmesuguseid kaste ja vaate ning vedama neid „Noolele”.

Äkki tekkis Skeatil kartus, et Billy võib põgeneda, ja seepärast andis ta käsu, viia vang tagasi onni, kus teda varemgi oli kinni peetud.

Teel märkas Billy rohus vedelevat üht nuga, mille keegi mees ilmselt oli kaotanud. Ta teeskles komistamist ja tal õnnestus kukkuda nii, et ta sai oma seotud kättega haarata noa ja pista selle varukasse. Kolm kaasasolevat malailast olid pooluimased ega märganud midagi Billy leiust.

Kui Billy lõpuks jälle oli onnis, oli tal kerge asi läbi lõigata oma köidikuid ja vabaneda, aga ta ei julenud välja hiilida onnist, mille ümber Skeati mehed kogu aja pidasid valvet.

Seal langes Billy pilk põrandas olevale luugile. Ta mõtles:

„Kas ma ei saaks põgeneda seda teed mööda?”

Järgmisel hetkel oli ta juba alla roninud ja laskis luugi kinni vajuda.

Peaaegu samal ajal kisti onni uks lahti ja Billy kuulis kellegi tulivihast häält:

„Poiss on putket pannud!”

Muidugi ei oodanud Billy, et kuulda rohkem, vaid ruttas edasi salatunnelis, mis viis maja alt välja, kuhugi kaugele; sellest polnud Billyl muidugi aimugi, kuhu.

Kuna vaenlased otsisid teda ja vastastikku süüdistasid üksteist hooletuses ja tähelepanematuses, ruttas Billy edasi, kuni nägi viimaks valgust. Tunneli lõpul nägi ta tähtede sära veepinnal, aga valgus võis olla umbes seitsme meetri kaugusel tunneli suust, käigus eneses, ja näis tulevat ühest laternast.

Ettevaatlikult surus Billy enese vastu ebatasast kajuseina, piiludes ühtlasi, mis sünnib paari meetri kaugusel. Seal seisis Skeat! Mees pistis midagi ühte kaljupraosse ja Billyle tuli järsku mõte, et seal oli mässajate ninamehe isiklik peiduurgas.

Skeat pomises midagi endamisi ja võttis nüüd kalju-
praost ühe kotikese. Seejuures aga pöördus ta ja la-
terna valgus langes otse Billyle.

Tulivihane, et ta oli avastatud, kargas Skeat edasi,
et tabada poissi, kuid komistas seejuures ühele kivile
ning kukkus pikali. Enne kui ta jõudis tõusta, oli
Billy tema kallal ja algas võitlus — pimeduses, sest
latern oli kukkumisel kustunud.

Kuigi mees endastmõistetavalt oli palju tugevam
kui Billy, oli poiss siiski väledam ja osavam ning suu-
tis pugeda välja rõõvlibande juhi haarangust, just
momendil, kui see arvas juba tabanud olevat vangi.

Skeat sõostis jälle edasi, et uuesti haarata teda.
Seejuures aga langes tal kotike käest ja Billy haaras
selle ning pistis tasku. Tormas siis tunnelist välja,
Skeat kannul.

Rõõvleist polnud ühtegi rannal, kui Billy jooksis
tunnelist välja, ja pikemalt mõtlemata kargas poiss
vette, et ujuda eemale ja peita ennast ära mõneks ajaks.

Skeat vahtis küll ringi, aga ei näinud Billyt, kes
sukeldus vee alla võimalikult sagedamini ja ujus väga
ettevaatlikult, et mitte reeta end.

Äkki aga märkas ta oma suureks hirmuks, et ta oli
sattunud tugevasse veevoolusse, mis varem oli haara-
nud paadigi oma võimusse. Nüüd oli talle selge, et tal
on võimata pöörduda tagasi Kuupaiste saarele ainult
oma jõuga. Voolus oli liig tugev.

Tüki aega katsus ta küll ujuda voolu vastu, kuid
väsis viimaks. Saar näis jäävat ikka kaugemale ja kau-
gemale, ning viimaks vajus Billy lainetesse. Viimne
mõte oli tal, et ta ei näe enam ial isa ega Joe'd.

Ta ärkas, kuuldes imelist laulu, ja silmi avades
arvas end und nägevat.

Ta lamas kanuus, mida sõudis pool tosinat pruune,
veidrate ehetega kaunistatud pärismaalast, ja ta polnud
sugugi kindel, kas need kavatsevad teha teda oma
orjaks või suhtuvad sõbralikult.

Viimaks hakkas ta aru saama, mis talle räägiti.
„Belamba päästma valge poiss!“ kuuldus tema kõr-
val sõbralik hää, ja Billy nägi julgustavat naeratust,
mis mõjus päris elustavalt.

„Belamba — kas sina oled, Belamba?“ küsis Billy.
„Mina olen kapten Nortoni poeg!“

Pruun pealik naeratas ja noogutas pead. Nüüd said
nad teineteisest väga hästi aru!

13. Belamba tuleb appi.

Pealik seletas nüüd Billyle, kuidas ta tulnud oma paadiga ja märganud valget poissi, kes poolmeelemärkusetult veel püüdnud end hoida veepinnal.

Ta haaranud kohe Billyl käest kinni ja tõmmanud ta paati. Nüüd oli Billy hädaohust väljas, kuigi veel õige nõrk ja väsinud.

Ta haaranud kohe Billyl käest kinni ja tõmmanud ta paati.

Billy jutustas Belambale kõik, mis oli juhtunud, ja pealiku silmad sädelesid vihast, kui ta kuulis, kuidas Lobo ja Skeat olid kohelnud kaht poissi.

Mehed sõudsid paadi väiksesse lahte, kus kargasid maale ja sammusid oma juhi ning Billy kannul edasi. „Kõige pealt peame leidma sinu isa!” ütles Belamba. „Siis õiendame arved Skeatiga.”

Nad läksid läbi metsa, kui järsku kuulsid püssipauku. Tahtmata jooksis Billy paugu suunas ja pärismaalased järgnesid. Jõudes metsa servale, nad nägid kapten Nortonit ja Joed, kes kaitsesid endid trobikonna mässajate vastu.

Vaevalt olid viimased silmanud pärismaalasi, kui juba pöördusid ja põgenesid, taga aetud Belamba mees-

test, kuna kapten kaelustas poega ja Joe peaaegu tantsis rõõmust, et sai jälle kokku armsa sõbraga.

Belamba aga oli vahepeal karanud Skeati kallale ja tõstis juba noa, et teha kelmiga lõpuarve, kui kapten Norton hüüdis:

„Oota, Belamba, ära tapa teda!”

„Armud!” vingus kelm. „Halastage mu peale!”

„Sa pole teeninud seda,” vastas kapten Norton ja vaatas oma võidetud vaenlasele. „Kas sina tundsid halastust minu või nende kahe süütu poisi vastu?”

Skeat ei vastanud; tema pilk uitas ringi, nagu oleks ta otsinud mingit väljapääsu.

„Aga ma halastan siiski,” jätkas kapten. „Sind viiakse lähemasse sadamasse ja antakse kohtuvõimude kätte. Siis näed, mis saad mässamise ja reetlikkuse eest!”

Poisid sidusid ta hoolsasti kinni ja kapten ütles:

„Nüüd lähme minema siit, muidu võib oodata, et terve kari mässajaid tungib meile kallale. Meid on ju nii vähe hulga vastu!”

„Ma pean oma mehi siia juure tooma,” sõnas Belamba ja peatas kapteni, kes tahtis lahkuda. „Kus me kohtame teid?”

„Tulemäe juures,” vastas Norton. „Nüüd on meil parim juhus lahti saada sellest bandest, kes kogu aja valitses ilusa saare üle, — kasutagem nüüd soodsat olukorda!”

Belamba saatis kohe mehe oma sõdurite järele ja siis lahkusid teised kohalt Billy, tema isa ja Joega. Teel jutustas Billy oma seiklustest sellest momendist, mil nad olid läinud tagasi maja juure, kus Lobo neile kallale tungis.

„Ma pean oma elu eest tänama ainult Belambat,” lõpetas ta. „Kui ta poleks möödunud oma paadiga ja haaranud kinni minust, kui ma jõuetult juba pidin vee alla vajuma, siis triiviksid mind lained praegu surnuna ringi.”

„See on ju hea, et sa selle asemel käid praegu minu kõrval,” hüüdis Joe ja patsutas Billyle õlale. Samal hetkel kostis imelik klõbin ja Billy seisatas.

„Ma vaatan järele, mis see oli!” ütles ta.

Klõbinat tekitas kotike, mille Billy oli ära võtnud Skeatilt pimedas tunnelis, põgenedes mööda mehest. Kelm võpatas; ta vist oli unustanud, et kotike oli alles, ja vaatas nüüd tulivihase pilguga, et kõik kogunesid Billy ümber, kes ettevaatlikult avas kotikese. Selles oli hulk pärle, suuri, ilusaid, kallihinnalisi!

„Siin on ju terve varandus!” hüüdis kapten va-
mustusega. „Kust sa said need?”

Billy jutustas ja sõnas veidi ärevalt:

„Aga kui need on tema oma pärlid? Kui need
kuuluvad temale, siis pean need ju tagasi andma!”

„See veel puudus — sellele röövlile!” hüüdis Joe.
Aga kapten raputas pead.

„Võid olla päris rahulik, mu poiss. Pärlid on tege-
likult minu omandus. Ta varastas need radzha ma-
jast, kuhu ma peitsin need. Need maksid mul palju
vaeva ja tööd, aga nüüd ei lahku nad enam minust!”
Nende sõnadega pistis ta kotikese tasku ja jätkas siis:
„Nüüd peame kõige pealt puhastama saare nendest
bandiitidest; siis on meil aega küllalt järele uurida
aardeid, mida saar eneses peidab, ja müüa mõningad
pärlid, kui meil on raha tarvis.”

Billy rõõmustus, kuuldes, et ta polnud sunnitud
andma omi pärlid tagasi Skeatile, kuid mees näis ähvar-
dav ja süge.

Belamba näitas neile teed läbi metsa; see rada oli
väga keeruline ja kitsas. Viimaks seisid nad väikesel
lagendikul, kust nägid päikesesära väikese jõe laine-
tel, mis lookles pisut eemal mööda.

Siin viibisid ka mõned Belamba mehed; nad olid
süüdanud tuleriida ja olid valmistamas einet, mida kõik
tervitasid innukalt.

Skeat seoti pisut eemal ühe puu külge, kuna teised
istusid maha ja hakkasid nautima sööki.

14. Tuli takistab teed.

Muidugi ei tahetud vangi näljutada, aga kuna nad
lase olid nii näljas ja teadsid, et Skeat tõenäiliselt pol-
nud unustanud oma hommikusööki, lasksid nad teda
esialgu oodata.

Vesteldi ja naerdi ning eine möödus äärmiselt lõbu-
sasti; ükski ei pöörnud sel momendil tähelepanu Skea-
tile, ja mees rõõmustus selle üle.

Ta oli põõsaste vahel näinud vilksatavat üht nägu,
mida ta tundis — see oli Lobo, malailane, keda ta muidu
eriti ei hinnanud.

Nüüd hiilis Lobo suurima ettevaatusega ikka lähe-
male ja lähemale, hoidudes kogu aeg põõsaste ja rohu
varju, kuni jõudis just selle puu taha, mille juures oli
kinniseotud Skeat.

Kiire löige noaga — ja mässajate ninamees tundis, kuidas köidikud tema käte ümber purunesid ja kukkusid maha. Ta oli vaba.

Siiski pidi ta veel olema äärmiselt ettevaatlik, et mitte äratada teiste tähelepanu. Lobo pugesi tagasi metsa, tasa nagu vari, ja Skeat pidas silmas tulede äädes viibivat seltskonda, nihkudes veidihaaval kõrvale. Ja siis kadus temagi põõsaste vahele, kus Lobo teda ootas. Vaikides ruttasid nad minema. Malailane oli tema juhiks ja teadis hästi ümbrust.

Samal momendil heitis Joe pilgu puu suunas, mille juures Skeat oli seisnud, ja hüüdis:

„Ta on kadunud! Kus on Skeat?“

Oli kaunis vali tuul ja paari minuti pärast lõõmas juba terve rida põõsaid ning puid, kuna Skeat ja Lobo jooksid edasi ja süütasid ikka uusi.

Kõik pöördusid ja vahtisid tühja koha poole; siis kargasid kapten ja Belamba üles ja ruttasid puu juure. Läbilõigatud köidikud rääkisid küllalt selgesti, mis oli juhtunud.

„Lähme järele!“ hüüdis kapten Norton. „Me ei saa siin saarel rahu, enne kui ta pole siit minema toimetatud!“

Belamba oma meestega tegi kapteni eeskuju järele ja põgenejaile oli varsti selge, et neil on väga raske pääseda tagaajajate eest.

Ometi oli miski, mille Lobo oli arvesse võtnud, ja nüüd ütles ta jooksu ajal midagi Skeatile.

See noogutas pead ja mõlemad mehed häkkasid murdma oksi ja kokku koguma neid, nii et need moodustasid suure kimbu. Nad teadsid, et need põõsad põlevad hoogsalt ja et väiksemgi säde sütitab nad. Nad võtsid paar tikku ning süütasid käes olevad oksad.

Oli kaunis vali tuul ja paari minuti pärast lõõmas juba terve rida põõsaid ning puid, kuna Skeat ja Lobo jooksid edasi ja süütasid ikka uusi.

Ehmunult seisatas kapten. Ta oli oma vaenlastele juba väga lähedale jõudnud, kuid nüüd sulges tulemüür tal tee.

„Tagasi!” hüüdis ta. „Billy ja Joe, me peame tagasi ruttama, muidu lämbume suitsus või põleme siin metsas!”

Ja läbi tule pragina ning murduvate okste rakkumise kuulsid nad Skeati valju, võidurõõmsat naeru!

Aga ükski ei mõelnud praegu enam temale. Nüüd oli tarvis päästa endid lähemale tormavate leekide eest, ja nad kõik jooksid nii kiiresti kui iganes jaksasid.

Nende ainukeseks lootuseks oli jõgi. Kui nad pääsesid selleni, oli väga võimalik, et see takistab metsa tulekahju ja võimaldab neile tervelt pääseda vastaskaldale.

Õnneks polnud jõgi kuigi kaugel, ja kui nad olid jahedais lainetes, võisid nad saada üldpildi põlevast metsast. Tuli oli haaranud ainult väikese osa metsast, kuid polnud mingit lootust päästa seda osa, mis juba oli leekidest piiratud.

„Paari tunni pärast on need puud kõik põlenud ja siis kustub tuli iseenesest,” seletas kapten, ujudes poistega jõe vastaskalda poole.

Belamba oma meestega oli juba üle jõe; nad liikusid vees peaaegu veel kiiremini ja paremini kui kuival maal. Nüüd sõnas kapten Norton Belambale:

„Me vist peame ruttama tulemäele ja kohtama teisi sinu inimesi, Belamba. Kui oleme küllalt arvukad, tungime kallale Skeatile ja tema jõugule.”

Pealik oli temaga nõus ja nad liikusid edasi.

Nad olid rõhutatud meeoleolus selle ebaõnnestumise pärast. Suurelt osalt oli ju nende oma tähelepanematus süüdi, et Skeat oli põgenenud. Ja nüüd teadsid nad, et mees pingutab end igati, et saada jälle valitsejaks Kuu-
paiste saare üle.

Õhk oli imelikult rusuv ja raske; nad võisid ainult väga aeglaselt liikuda, ja kapten ütles:

„Ma usun, et on tulemas midagi halba! Kui mul oleks baromeeter, näitaks see tõesti midagi tähelepanuväärset.”

„Kas arvad, isa, et tuleb torm või äike?” küsis Billy.

„Mitte kumbki,” vastas Belamba. „Kuulge — maavärisemine!”

15. Kui maapind avanes.

Nad seisid vagusi ja kuulatasid. Jah, Belambal oli õigus! Õudne rullumine ja kerge värin nende jalge all tõendas, et vulkaanilised jõud saarel elasid veel.

„Me peame kõrvale minema!” ütles Belamba ja võttis kohe uue suuna. „Kui läheme tulemäele, paneme endid hirmsaimasse hädadohtu. Minu mehed on kindlasti juba minema rutanud sealt!”

Kapten Norton sai aru, et tal oli õigus. Maavärisemisele järgnes sageli tulepurse, ja seepärast oli kõige mõistlikum minna võimalikult kaugemale vulkaanist.

Imelik maavärisemine algas aeg-ajalt uuesti, tugevnes ja vaibus jälle; aga see oli õudne ja poistel polnud enam isu naerda ja lobiseda.

„Lähme rannale ja piki rannikut tulemäe jalale. See on kindlam kui metsas käimine —” tähendas kapten Norton. „Purske korral ei voola laava ega tuhk nii kaugele; tuul kannab tuha kõrvale ja meil on seal rohkem väljavaateid julgeolekule kui siin metsas.”

„Kas Skeat ja Lobo teavad, et me tahame sinna minna?” küsis Billy. „See tähendab, kas on arvata, et nad tulevad meid otsima sinna?”

„Nad arvatavasti eelistasid põgeneda „Noolele” ja on ehk juba minema purjetanud. Võib ka olla, et nad jäid radzhá lossi, mis on ehitatud kindlaimale kohale saarel,” vastas tema isa.

Nad väljusid metsast ja nägid nüüd endi ees lagendikku; umbes saja meetri kaugusel oli teine metsatukk, kuna paremat kätt kerkis tulemägi ja kaugel eemal rand.

Aga just sel momendil, mil nad hakkasid ruttama ranna poole, ilmus vastasseisvast metsatukast nähtavale meestesalk.

Need olid Skeat oma nelja mehega; kas need olid malailased või hiinlased, seda oli raske seletada.

Mehed tõid kuuldavale valju ähvardushüüde ja hakkasid siis jooksma kapteni ja kahe poisi suunas, kes

olid väikesest salgast ette jõudnud. Belamba oma mees-
tega oli pisut tahapoole jäänud; arvatavasti polnud
Skeat näinud neid.

Billy tundis järsku värinat ja tuikus. Tema ees —
vaevalt kümne meetri kaugusel — seisis Skeat püssiga,
kuid mees oma kaaslastega oli vagusi, kuni malailased
äkki töid kuuldavale kohutava hirmukisa, pöördusid ja
jooksid minema.

Joe haaras Billy käest kinni ja tõmbas ta tagasi.
Kahe poisi ees avanes maapinnas sügav, kole pragu,
mis üha laienes; tahtmata taandus ka Skeat; tal oli
võimata hüpata üle prao.

Nüüd kerkisid metsast esile Belamba mehed. Kaks
vaenulist salka olid lahutatud teineteisest tohutu praoga,
ja järgmisel hetkel kadus ka Skeat metsa, kust äsja al-
les oli tulnud oma meestega.

Billy lebas kõrges rohus, hingeldades hirmust ja pin-
gutustest, sest ta oli just viimasel momendil pääsenud
aigutavast kuristikust. Jälle oli Joe näidanud end tema
aitajana ja sõbrana!

„See oli viimasel momendil,” ütles kapten Norton
tõsiselt ja pigistas käed rusikasse. „Teisest küljest aga
päästis see maasse tekkinud pragu meid mässajate
käest; esialgu nad ei saa enam meie lähedale tulla.
Nüüd aga peame edasi ruttama, võib olla pääseme nii
täiesti nende küüsisist.”

Aga Belamba peatas nad. Ta pöördus kapteni poole
ja nad rääkisid kaua ja tõsiselt pärismaalaste keeles,
mida kapten Norton täieliselt valdas. Jutt lõppenud,
Belamba oma meestega jättis nad jumalaga ja ruttas
tagasi, kuna kapten kahe poisiga liikus edasi ranna
poole.

„Mis on teoksil, isa?” küsis Billy pisut imestunult.

„Ei midagi halba,” vastas kapten naeratades. „Me
ainult läheme rannale, kus ma tean üht koobast, kuhu
võime endid ära peita. Vahepeal kogub Belamba oma
mehed kokku ja püüab luurajad välja saata, et teada
saada vaenlaste tegevust. Hiljem liituvad nad jälle
meiega; loodame, et maavärisemine ja kõik, mis sellega
ühenduses, on nüüd möödas.”

„Kas te ei usu, et Skeat oma meestega tuleb ka
sinna?” küsis Joe.

Kapten raputas pead.

„Nad on väga ebausklikud ja hirmu täis maavärise-
mise tõttu,” vastas ta. „Arvatavasti püüavad nad saa-
relt hoopis lahkuda mõneks ajaks. Igatahes vulkaani
lähedusse nad ei julge tulla.”

Nad tundsid, et õhk polnud enam nii rusuv ja õudne, maapinna värisemine oli ka möödas. Näis, et kõige halvem oli möödunud pärast seda, kui maasse tekkis pragu.

Nad jõudsid rannale ja vaatasid sinisele, vaikselle veele. Polnud näha ühtki laeva, aga see tuli sellest, et saare ümber oli hõbevalge loor. Kuumad allikad töötasid vee all ja tõusev aur varjas kõike.

„Ma olen puruväsinud ja teie vist samuti,” ütles kapten, kui nad jõudsid koopa juure, millest ta oli varem kõnelenud. „Siin võime julged olla.”

16. Elusalt maetud!

„Koobas? Kus see koobas on?” küsis Billy, vaadates igalepoole ringi. „Kas sina näed mingit koobast, Joe?”

Neeger vaatas teravamalt järsule kaljuseinale. See kerkis peaaegu püstloodis kitsalt rannaribalt; seinas oli rohkesti pragusid ja auke, kuid ükski neist polnud nii lai, et inimene oleks võinud sisse pugeda.

Kapten naeris.

„Kergesti te seda küll ei leia,” ütles ta. „Aga tulge siia!”

Ta viis nad teatud kohta, kus kalju alla jooksis pikk pragu. Pistis siis käe prakku, tõmbas ja — kohe pöördus suur kivimürakas, otsekuu uks hingedel!

Nähtavale ilmus võlvidud koobas, kuiv, ruumikas ja valge. Valgus tungis sinna läbi kaljupragude.

„Nüüd sulgeme ukse ja siis oleme täiesti peidetud!”

Kapten pööris kivi kohale ja poisid vaatasid koopas hämmastunult ringi.

Ühe seina ääres oli hulk kuivanud adrut, mis oivaliselt sobis magamisasemeks. Kaptenil oli elektritaskulamp kaasas, millega ta näitas neile pimedamad nurgad, ja varsti heitsid nad kõik magama, surmväsinud rohketest läbielamustest.

Teisel hommikul ärkasid nad värsketena ja puhunudena, avasid „ukse” ja vaatasid ettevaatlikult välja. Näha polnud kedagi!

Nad tormasid kohe vette ja pesid maha tolmu ning unisuse. Siis jooksis Joe randa mööda edasi sinna, kus nägi kasvavat mõningaid kookospalme.

Kapten ja Billy võtsid vahepeal välja toiduained, mis Belamba oli annud neile eelmisel päeval, ja kui Joe tuli päiklitega tagasi, valmistasid nad endile toreda eine. Nad lõbutsesid nii hästi, et neile ei tulnud

meelegi vaadata merele, kus udu oli täna paksem kui iial enne.

Äkki aga kargas kapten jalule.

„Poisid! Sealt tuleb üks laev!” hüüdis ta, osutades merele. „Poeme koopasse!”

Udust liugles välja laev ja poisid tundsid selles ära „Noole”. Samal hetkel kostis pauk, sähvatas pimestav leek, ja siis sadas neile kividerahet ja väikeseid rauatükke, kui nad põgenesid koopasse.

„Nad nägid meid ja lasevad nüüd kalju pihta, et purustada seda ja suleda meile väljapääsu tee,” ütles kapten. „Me ei tohi enam välja minna, sest neil näib olevat osav laskur; ei jää muud nõu, kui lasta endid elusalt maha matta siia!”

Elusalt maha matta! See kõlas kahele poisile kohutav, aga nad said aru, et väljaminek oleks praegu tähendanud kindlat surma.

Laskmine jätkus ja kivirahet ning kaljulahmakaid sadas alla; väljapääs oli nüüd täiesti suletud, kuid siiski — — —

Kapten kargas püsti.

„Tulge kaasa, poisid! Me ei tohi siin istuda! Peame lähemalt uurima seda koobast; ma pole kunagi käinud siin kaugemal kui umbes kümme meetrit. Võib olla, leidub pääsetee —”

Ta rääkis pigemini selleks, et julgustada poisse ja ka iseennast, kui et oleks uskunud seda. Aga poisid olid kohe innuga valmis minema, et mitte istuda tegevusetu, ja nende energia kandus üle kaptenilegi.

Nad süütasid nüüd uuesti taskulaterna ja hakkasid aeglaselt ringi käima koopas. Nad kobasid kaljuseinu ja äkki hüüdis Joe:

„Vaadake korraks siia! Näib, nagu oleks siia kuhjatud kive; see ei näi olevat kindel kaljusein!”

Kapten juhtis valguse tähendatud kohale ja vastas rahuldatult:

„Jah, sul on õigus, Joe. Vaata, need kivid on kuhjatud lahtiselt üksteise peale. Me võime kergesti kõrvaldada need ja vaadata, mis nende taga on.”

Poisid asusid tööle ja paari minuti pärast oli tee vaba. Nad vaatasid nüüd pikka, pimedasse tunneli, mis polnud siiski nii madal, et inimene poleks saanud läbi minna; tuli ainult pisut kummargil käia.

„Lähme edasi!” ütles Billy õhinal ja paiskas viimse kivi kõrvale. „Kas tulete kaasa?”

17. Kus lõppes tunnel?

Tema isa ega Joe ei mõelnudki kaua, vaid läksid kohe pimedasse käiku. Valgus helkis kohati kaljuseintel, mis olid päris siledad ja kuivad. Näis, nagu oleks tunnel olnud raiutud inimkätega; jah, siin-seal võiski näha vasara ja peitli jälgi.

„See on üsna kummaline,” ütles kapten, kui nad olid ettevaatlikult tüki maad edasi läinud. „Kes võis küll kaevata selle tunneli?”

„Kas arvad, et saare elanikud tegid selle?” küsis Billy.

Kapten raputas pead.

Kaljuseina juures seisis suur, rauaga ülelöödud kast.

„See ei sarnle pärismaalaste tööle. Pigemini usun, — ohoo, mis see's on?” katkestas ta lause ja seisatas.

Nende ees olid mõned trepiastmed, niisama hästi väljaraiutud nagu kaljusein. Nad astusid trepist üles ja nägid äkki midagi, mis pani nad võpatama.

Kaljuseina külge oli kinnitatud raudvarb ja varvasse oli pistetud tänavatungal.

„Siin on jälg inimesist, kes kord käisid selles tunnelis,” ütles kapten. „Ma proovin, kas tungal põleb. Siis säästame taskulambi voolu.”

Selgus, et vana, tolmune tõrvik põles väga hästi, õhk polnud eriti rusuv; kuskil pidi olema pragusid ja aukusid, mille kaudu alatasa voolas sisse värsket õhku väljast, sest muidu poleks see tunnelis olnud nii puhas.

Nad läksid edasi, piiludes ettevaatlikult ringi, kuid järsku kaotas Billy tasakaalu ja oleks kukkunud, kui Joe poleks kähku saanud temast kinni haarata.

Ilmnes, et mõned, pooleli mullaga kaetud laud olid pandud üle kuristikku; isik, kes oleks hoiatamata astunud neile õhukestele laudadele, oleks kindlasti langenud sügavusse.

„See on siis lõks,“ ütles kapten Norton. „Teame olema väga ettevaatlikud, sest võib olla, et see pole ainus selletaoline.“

„Aga kuidas meie siit üle pääseme?“ küsis Joe.

Kapten uuris tõrvikuga kalju seinu.

„Kas teil hakkab pea pöörutama, kui lähete seda kitsast serva kaudu?“ küsis ta, osutades peolaiusele servale tunneli seinä ääres.

Ehtsa meremehena kapten ise ei tunnud peapööritust; ta hoidis kitsal serval hästi tasakaalu ja, teisele poole jõudnud, aitas ka poisid üle.

„Kus selline lõks on sisseseatud, seal peab olema peidetud suure väärtusega esemeid,“ jatkas ta siis.

„Ma ei imestaks põrmugi, kui me sattuksime mõnele varakambrile. Võib olla, kasutasid muistsed mereröövlid seda saart pelgupaigana ja kaevasidki selle maaluse käigu.“

Poisid olid väga huvitatud, aga võib olla, nad ihkasisid kõige rohkem jõuda kohale, kust oleksid võinud pääseda välja vabasse õhku. Oli midagi rusuvat ja ängistavat selles muti kombel hiilimises maapinna all.

„Nüüd teeb tunnel käänaku,“ sõnas kapten. „Vaadake korra, seinad muutuvad kõrgemaks. Me vist läheneme mõnele väljakäigule või kaljukambrile!“

Vaevalt oli ta jõudnud õelda seda, kui nende pilk langes millelegi, mis sarnles inimesele, kes lamas paari sammu kaugusel neist põrandal.

Poisid hoidusid tahtmata kapteni lähedale, kes nüüd valgustas tõrvikuga nende ees avarevat omapärast pilti.

Kaljuseina juures seisis suur, rauaga ülelöödud kast; selle kaas oli avatud ja kasti ees lamas endiste aegade kallis riietuses mehe luukere; üks kondine käsi pigistas praegugi veel peos vana, koltunud dokumenti!

Luukere kõrval põrandal vedeles mõök ja külli latern.

Nad seisid kolmekesi, nagu halvatud, vantides õudset leidu.

„Mis — mis sa arvad, isa, kuidas ta suri?“ küsis Billy lõpuks ja vaatas ringi.

„Seda on raske öelda, aga kindlasti mitte vägivaldsesse surma; võib olla haigusse või —“

„Või nälga,“ täiendas Joe, vaadates kartlikult ringi. Ükski ei vastanud. Oli igati põhjust arvata, et mees oli surnud just nälja tõttu, ja võib olla, nemad ise — — —

18. Mida sisaldas pergament?

„Me ei pea kaotama julgust!“ sõnas kapten Norton viimaks. „Nii kaua, kui elame, on lootust, ja me ei tea ial, millal õnn pöördub ja tuleb jälle tagasi meie juurde. Mõelge ainult, kui sageli oleme pääsnud koledaist hädaohutudest viimaste päevade kestel.“

Poisid noogutasid pead ja läksid rõõmsamaks. Nad hakkasid sorima kasti sisu.

Kõige all olid mõned vanad riided, mis olid varisemas tolmuks; nende peal oli kotike, mille suu oli seotud kinni nahkrihmaga.

Kotikese tõstmisel purunes see ja välja langes hulk suuri, tumenenud münte.

Kapten võttis ühe mündi, hõõrus seda veidi ja ütles: „Kas teate, poisid, mis see on? See on kuld — Hispaania kulddubloonid.“

Nad vaatasid teatud aukartusega vanu, raskeid münte ja Joe sõnas:

„Ma tunnen end peaegu rikkana kõige selle rahaga, aga annaksin selle kõik meeeldi ära tüki leiva, liha ja vabasse õhku pääsemise eest.“

„Jah, sul on õigus, Joe,“ vastas kapten Norton. „Rahal pole mingit väärtust, kui selle eest ei saa osta, mida tarvis. Aga nüüd vaatame, mis dokument see on, mida mees käes hoiab.“

Kapten tõmbas pergamenti, mis krabises tugevasti, ettevaatlikult surnu kondikäest välja. Pergament oli väga tolmunud, aga kui tolm oli ära puhutud ja tõrvik lähendati paberile, võis kapten siiski lugeda mõningaid sõnu, mis olid kirjutatud suurte, kandiliste, kohmakate tähtedega:

„Kapten Jan Stein!

Otsi hiilgavate kaljude orus. Kümme sammu valgest sõõrist põhjapoole — — —“

„Edasi?” küsis Joe kärsitult.
„Rohkem pole,” vastas kapten. „Enam pole midagi kirjutatud.”

„Aga, mida see võiks tähendada?”

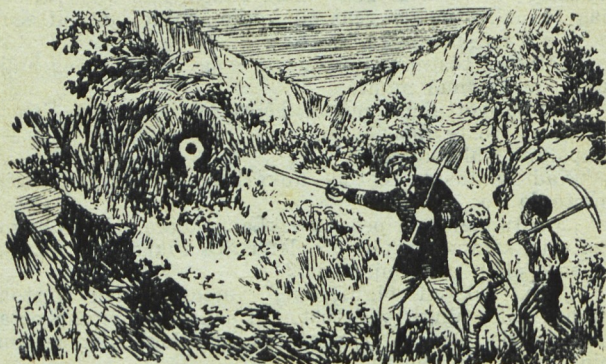
„Ma ei tea seda kindlasti öelda, aga arvan, et see mees oli väga haige, kui ta ronis siia salakambriisse; siis kirjutas ta kapten Steinile kirja, mida praegu lugesime, aga surm tabas teda enne kui ta jõudis lõpetada kirja.”

„Mida ta tahtis öelda hiilgavate kaljude oruga?” küsis Billy. „Võib olla, ta mattis sinna mõne aarde?”

„Väga võimalik. See on vist esimene kotike sellest aardest; ta tõi selle peidupaigast siia ja ülejäänud osa on praegu veel endisel kohal. Ma tean väga hästi, kus asub nimetatud org,” vastas isa.

„Aga mina tean midagi, mis on palju parem!” hüüdis Joe, kes oli kambri ringi luusunud ja seinu uurinud.
„Mina tean tee, mis viib meid siit välja!”

„Tõepoolest, Joel on õigus!” Kapten Norton järgnes väikesele neegripoisile ja valgustas tõrvikuga üht

Puude vahel paistis tume, sinimustjas kaljupind, millele oli maalitud valge sõõr.

kitsast kaljupragu, mis varsti laienes ja muutus tunneliks, mis sarnles esimesele, mida mööda nad olid siia tulnud.

Lagi oli mustunud suitsust, mis oli tekkinud ammu aja eest siin põletatud tõrvikuist; tee tõusis vahest paari sammu võrra ja viis ilmselt ülespoole.

Laiba juures maas vedelenud labida, kirka ja kangi olid nad kaasa võtnud, sest kapten arvas, et neid esemeid võib tarvis tulla tee rajamiseks vabadesse.

Äkki nägid nad endi ees päevavalgust ja kõik hingasid kergendatult ja rõõmsalt, sest nad arvasid, et tee vabadesse on avatud.

„Kustutagem tõrvik, sest seda me ei vaja nüüd enam,” ütles kapten. Ja tõesti, tõrvik oli üleaarne, sest nad lähenesid nüüd ühele ümmargusele kaljukambrile, kuhu tungis valgus läbi laes oleva kaunis suure avause. Ülal kasvasid mõningad põõsad, mis pooleldi varjasid auku; igatahes väljaspoolt ei võinud seda avaust keegi märgata.

„Aga, kuidas me pääseme sinna üles?” küsis kapten ringi vaadates. „Avaus on vähemasti neli meetrit üle meie peade.”

Poisid vaatasid üles, kust neile vastu paistis valgus ja vabadus. Kuidas pääseksid nad sinna üles? Kuidas olid need inimesed, kes muistsel ajal käisid sama teed, kõrvaldanud selle raskuse?”

„Siin on üks redel!” hüüdis Billy ja leidis tõesti ühe kaljuseina juures lamava redeli.

Aga kui ta tõstis selle püsti ja pani avause ääre najale, selgus, et puu oli sajandite kestel niivõrd ära kõdunenud, et ei kannud raskust.

Joe katsus kärmesti üles ronida, lootes, et tema, kui kergeim, pääseb avause juure, aga tema poolel teel olles murdus redel ja kõigile oli selge, et sellest polnud mingit kasu loota.

19. Hiilgavate kaljude orus.

Nad istusid pisut aega ja kaalutlesid, kuidas pääseda üles, aga järsku kargas kapten püsti ja hüüdis rõõmsasti:

„Kuulge, poisid, me vist hakkame rumalaks jääma! Me pääseme ju kergesti üles nende riistade abil. Vaadake!”

Ta tagus kirkaga kaljuseina, kuni selles kujunesid jalaastmed.

„Roni üles, Joe!” ütles ta, toetades poissi. „Võta kang ja katsu raiuda seinasse veel mõningad augud, et saaksid kõrgemale ronida.”

Kaljusein polnud eriti kõva; kõvade graniitkihtide vahel olid pehmemad kiviliigid, ja poole tunni järele oli neil õnnestunud raiuda seinä mõned augud, kust

osav neegripoiss sai kinni haarata ja jalad toetada, kuni ta jõudis nii kõrgele, et sai käed panna avause serva taha.

„Vaata esmalt ettevaatlikult ringi!” soovitas kapten. „Võib olla, oleme Skeatile ja tema meestele lähemal kui arvame. Ettevaatus ei tee iial kurja!”

Joe toimis nõuande järele, ja varsti kostis all kambriis viibijate kõrva tema rõõmus hää:

„Siin on kõik vaikne; pole näha hingegi. Me oleme keset lagedat platsi ülal mäeküljel. Eemal kaugel näen ühe tuleriida suitsu. Siin on rohkesti puid ja põõsaid ümber avause ja üsna lähedal kuulen ühe oja vülisemist.”

Need olid rõõmustavad uudised, sest neil oli kõigil nälg ja janu, ning kui Skeati mehed olid kogunenud tuleriida ümber, polnud karta ka seda, et nad näevad väljaronijaid.

„Nüüd viskan alla ühe väätkasvu, mille leidsin lähedase puu küljest,” jatkas Joe. „Need väätkasvud on nii sitked ja tugevad nagu köied. Haarake ainult kinni!”

Billy ronis väätkasvu abil üles ja tema järel tuli kapten. Varsti nad naersid rahulolevalt ja õnne tänades, et olid jälle värskes õhus. Nad tormasid kohe allika juure, sõid, jõid ja tundsids endid varsti jõuküllastena.

„Nüüd teen ettepaneku,” ütles kapten, „et katsuksime minna dokumendis nimetatud orgu. Ma tean, kus see org asub. See pole kuigi kaugel siit ja pealegi hoopis teises suunas kui Skeat praegu.”

Poistel oli suur himu jõuda selle saladuse lahenduseni; võib olla õnnestus neil tõepoolest leida see aare, millest vana mererõõvel oli kirjutanud.

Tööriistad õlal, asusid nad teele, pannes kogu aja teravasti tähele, et mitte sattuda kokku vaenlastega, kuid kõik läks rahulikult ja hästi.

Järsku seisatas kapten ja ütles:

„Vaadake korraks — pange tähele neid kaljusid!”

Päike paistis sel hetkel heledasti ühele kaljule, mis äkki lõi särava toredas punases ja lillas värves. Nad olid väikeses orus ja kuhu nad ka iganes vaatasid, nende pilk kohtas samast pilti. Kalju' särasid toredais värvides, ümbritsetud rohelistest puudest ja põõsastest. Värvide mäng tekkis sellest, et kaljud koosnesid erilistest mineraalidest, mis andsid neile fantastilise välimuse.

„Me peame edasi minema,” ütles kapten ja juhtis kaht poissi kaugemale orgu; need järgnesid hämmastu-

K. REIMAN.

nult ja mõjutatult sellest kaunist pilgust, kuni kapten Norton äkki osutas puude vahele ja ütles:

„Seal ongi too valge sõõr — kas pole nii, nagu ma arvasin!”

Poisid vaatasid. Üsna õige! Puude vahel paistis tume, sinimustjas kaljupind, millele oli maalitud valge sõõr.

„Nii siis teame nüüd, kus peame otsima aaret!” hüüdis Joe rõõmsasti.

„Võib olla! Kui ainult teised pole meist ette jõudnud ja aaret leidnud,” vastas Billy.

„Kas arvad, et see on võimalik?”

„Miks mitte,” tähendas Billy isa. „Aga loodame siiski paremat ja otsime edasi. Esiialgu peame ju mine-ma kümme sammu põhja poole sellest valgest sõõrist.”

Põmm!

Nad seisid üsna vagusi ja kuulatasid — see oli kahuripauk.

„Mis seal nüüd lahti on?” pomises kapten. „Need on vist Skeat ja tema mehed, kes seal lasevad, aga mida nad lasevad?”

Nad seisid kõheldes ega teadnud õieti, mida teha. Igatahes nad olid kaunis kaugel mässulistest meremeestest, kes nii häbematuult ja reetlikult olid talitanud kapteni ja kahe poisiga, kuid ükski ei võinud teada, kas mitte mõni malailane või hiinlane mässajate salgast polnud hiilunud nende lähedusse ega luuranud neid kolme, kes olid pääsnud Skeati ja tema jõugu käest.

„Esiialgu peaksime küll endid ära peitma,” sõnas kapten Norton lõpuks, „siin võidakse meid kergesti näha, kuid kaljude ja tihedate põõsaste vahel oleme paremini varjatud. Aare ei jookse meie eest kuhugi, kui ta üldse veel omal kohal on!”

20. Joe on näljas.

Kõlas uus mürts ja paari minuti pärast veel kaks. Meie kolmik istus üsna vagusi põõsaste varjus, mis moodustasid tihniku; nad harutasid, mida see laskmine küll võis tähendada.

„Peame katsuma ronida kaljuservale,” ütles kapten viimaks. „Sealt võime näha kaugemale ja teada saada, mis on selle laskmise või, minu arvates, pigemini purustamise, põhjuseks.”

Poisid said aru, et ettepanek oli õige, ja nad asusid jälle teele.

See oli vaevaline ja väsitav ronimine, kuid viimaks jõudsid nad siiski üles ja heitsid pikali rohule, et neid ei nähtaks taeva foonil. Luuravad pilgud võisid ju igal hetkel vaadata selles suunas.

Oli üsna üllatav, mida nad nüüd nägid.

Kapten Nortonil oli õigus, kui ta arvas, et need polnud harilikud kahuripaigud, vaid kaljude purustamine.

Skeat oma meestega oli agarasti ametis, et pääseda tunnelisse, kus kapten poistega oli pelgus olnud, kui esimene kahuripaik „Noolelt“ tabas koopasuud ja mattis selle kividega kinni.

Arvatavasti aimasid nad, et koopas peitus miski, ja nüüd püüdis Skeat purustada kaljut ning kõrvaldada rahnusid, et rajada teed tunnelisse.

„Ta kindlasti leiab salakambri ja surnud meriröövli,“ sõnas kapten mõtlikult. „Aga dokument on meie käes ja ta ei tea midagi, kuhu see meid juhatab.“

„Peaks ta kõigi oma meestega sinna löksu langema!“ hüüdis Joe. „Sihuke kelm pole väärt, et elada!“

Kuigi Bill südames andis sõbrale õiguse, ei suutnud ta siiski tagasi hoida külmavärinat, kui mõtles sellisele kohutavale surmale,

„Oo, Skeat on küllalt osav, et vältida niisugust löksu,“ vastas kapten. „Tema mehed on harjunud väga täpsalt uurima teed, sest siin saarel on palju niisuguseid löksusid; need on meriröövlite ajast pärit.“

Pimedus saabus, nagu harilikult, üsna järsku, ja nad peitsid endid metsa, kus katsusid magada. Aga päris hästi see ei läinud, sest oli liig palju hädadohtusid, et nad oleksid võinud rahulikult magada, ja kui saabus hommik, hakkas neid veel üks teine asi piinama — nälg!

„Ma annaksin meeleldi kõik need kuldmündid, mis mu taskus on,“ ütles Joe tusaselt, võttes taskust peotäie hispaania dubloone, „kui ainult saaksin tubli portsjoni kaeraputru, liha, mune ja kohvi!“

„Ära aja niisugust juttu,“ oigas Billy. „Mul on kõht nii tühi, hirmus tühi!“

„Marju ja pähkleid leiame küllalt, aga neid me ei taha,“ vastas tema isa. „Õnnetuseks me ei tohi külastada radzha maja, kui Skeat ja tema mehed on väljas. Seal on neil söögi-tagavarasid, mis panevad lausa suu vett jooksma!“

„Ei tohi?“ kordas Joe silmi pööritades. „Mina julgen küll!“

„Mis sa tahad sellega öelda?“ küsis Billy.

„Seda, et mul on kavatsus hiilida maja juure. Ma ju näen, et sinna pole kuigi pikk tee, ja kui kõik mehed on väljas kaljusid lõhkumas või meid luuramas, siis ei ole mul nii raske leida mõningaid toiduaineid. Me kõik vajame neid hädasti.“

Joe silmad särasid, kui ta mõtles söögile, ja ta naeris nii, et valged hambad välkusid.

Kapten näis veidi kõhklevat.

„See on hädaohtlik, Joe, ja sa ei tea, mis võib juhtuda. Kas poleks parem jääda meie juure ja proovida leida midagi söögipoolist metsas?“ ütles ta.

„Härra kapten,“ vastas Joe üsna tõsiselt, „mu kõht on tühi. Pole mingit kasu, et ma püüan petta oma kõhtu marjade ja pähklitega, kui see nii kindlasti nõuab leiba ja liha, tublit toitu, ja võite kindlad olla, et teie ja Billy muutute kohe hoopis teisteks inimesteks, kui olete saanud korraliku eine, selle, mille nüüd tahan muretseda teile.“

Billy naeris.

„Las Joe katsub, isa!“ ütles ta, „Ma usaldan teda.“

„Hea küll, võid minna,“ sõnas kapten ja naeratas. „Aga ole väga ettevaatlik, Joe. Pea meeles, need inimesed ei kõhkle põrmugi tapmast sind, kui saavad su kätte.“

Joe töötas olla võimalikult ettevaatlikum ja ruttas teele, kuna kapten Billyga peitsid endid metsa ja püüdsid leida marju ning pähkleid.

21. Joe seiklus.

Neegripoiss oli seekord tõesti näljas; ta ihkas tublit toitu ja lootis, et Skeat ja Lobo oma meestega on nii ametis oma ülesannetega, et ta võib sisse murda ladusse ning muretseda endale ja oma sõpradele midagi head toidupoolist.

Ettevaatlik, nagu ta oli, hoidus ta alati sellistesse kohtadesse, kus oli peidetud puudest või pikast rohust, aga kui ta jõudis radzha maja lähedale, leidis ta, et see oli tühi.

Kõik mehed olid läinud kaasa juhtidega uurima seda salapärast tunnelit, mille nad olid leidnud; nad

lootsid leida suurt varandust ja seepärast ei olnud ükski tahtnud koju jääda — — — mine tea, kas teised ei jaga aaret, ilma et oleks mõelnudki temale.

Väiksemagi raskuseta pääsis Joe seepärast majja ja hakkas toidukambris otsima söögipoolist. Kõigepealt lõi ta enesele mõned paksumad viilud leiba ja pani võid ning juustu peale; ladus oli head materjali küllalt ja kuna ta korjas kokku ühte ning teist, mida kavatses kaasa võtta, ta sõi usinasti.

Kambris oli kuivikute pakke, võipurke, juusturataid, paar purki seeni, konserve — nugagi, millega avada konservipurke, ei unustanud Joe kaasa võtmast, vaid pistis tasku.

Seistes seal ja pakkides kokku asju, ta kuulis äkki seljataga imelikku kõlinalt ja pöördus ehmunud ringi.

„On's seal keegi?“ hüüdis ta ja kargas ukse juure. Aga polnud näha kedagi — ta oli üsna üksinda.

„See oli vist õues,“ arvas ta ja ruttas viimaseid piasasju kokku korjama. „Nii — rohkem ma ei suuda ära viiagi, nüüd minema!“

Kui Joe oleks võtnud aega järele vaadata, mis põhjustas imeliku kõlinalt, oleks palju teisiti kujunenud.

Asi nimelt oli järgmine:

All tunnelis, kus nad leidsid peidetud varakambri, oli Joe — samuti ka Billy — toppinud tasku peotäie suuri kuldümte, hispaania dubloone, ja need seisid seal päris hästi, kuni Joe õnnetuseks pani sinna ka konservipurgi noa. Ta pidi sellega ju avama kaasavõetavad karbid!

Aga nuga puuris tasku väikese augu ja üks kuldümnt libises välja ning veeres pakk-kastide vahele; seepärast ei pannud Joe seda tähele, kui ta pöördus ümber ja vaatas, kust kõlinal tuli.

Nüüd väljus ta majast, ikka veel kedagi kohtamata, ja tema tee viis ta läbi metsa kaljude suunas, kus tema teada Billy isaga teda ootasid.

Aegajalt aga libises mõni kuldümnt taskust läbi augu välja ning kukkus madalasse rohusse, ilma et Joe oleks märganud seda.

Nii jõudis ta pikkamisi orgu, kus sõbrad ootasid teda, ja just seal libises viimne kuldümnt tema taskust ning kadus rohusse ning lilledesse.

„Vaata, isa!“ hüüdis Billy, kes isaga ruttas vastu seltsimehele. „Seal ongi Joe! Vaata, kuidas ta on maja röövinud!“

„Tule, aita mind, Billy!“ hüüdis Joe hädaldades. „Karbide libisevad kõik sülest välja!“

„Parem aita teda, selle asemel, et naerda!“ ütles kapten. „Joe, sa oled ju päris pärl — must pärl! — need on palju kallimad kui valged!“

„Siin on nüüd küllalt süüa!“ sõnas rõõmus neegri-pois, vaadates uhkusega toiduainete hunnikule, mille ta oli kaasa toonud. „Mis te ütlete väikese õhtueine kohta?“

„Sa oled oivaline! Oo, vaata, kui kenad kuivikud ja küpsised!“ hüüdis Joe.

Nad istusid ja asusid toidu kallale ning iial polnud söök neile nõnda hästi maitsnud. Joe vaatas uhkusega, kui isukalt nad söid — tema oli ju selle hea toidu tooja.

„Nüüd heidame puhkama, sest varsti on õó käes,“ ütles kapten. „Hommikul hakkame kaevama. Nüüd on meil ju paariks päevaks toitu!“

„Võib olla tuleb Belamba oma meestega meile varsti appi; siis on meie mured lõpnud,“ lausus Billy, pugedes ühe põõsa alla, kus varsti jäi magama.

22. Kuldjäljed.

Paar tundi pärast seda, kui Joe oli käinud toidukambris ja viinud sõpradele sööki, mis neile nii hästi maitses, tulid Skeat ja Lobo vihaselt ja väsinult koju.

Nende mehed töötasid veelgi teerajamisel tunneli, mille nad liig hilja olid avastanud. Nad aimasid, et kapten Norton ja poisid olid seal sees käinud ja võib olla leidnud suure aarde.

„Mul on kõht tühi — sööme pisut!“ ütles Skeat ja käskis Lobot tuua toitu.

Malailase hüüd sundis teda ennast ruttama toidukambri.

„Siin on vargad käinud!“ hüüdis Lobo, „Võib olla olid need Belamba mustad. Vaata, siin puudub palju asju!“

Nad otsisid ruumi läbi. Äkki kummardus Lobo ja võttis midagi põrandalt.

„Mis see's on?“ Ta sirutas käe ja pruunil peopesal helkis suur kuldmünt.

„Kuld!“ hüüdis Skeat ja haaras mündi.

„Jah, seda ma näen, aga mis liiki see on? Niisuguseid münste meie päevil enam ei tarvitata — ja kust see siia sattus?“

„See on vana hispaania kulddubloon — meriröövlite aaretest!” hüüdis Skeat, ja mehed vaatasid teineteisele otsa. Neil tekkis üks ja sama mõte:

„Kus on olemas üks niisugune kuldmünt, on ka veel teisi. Me peame leidma aarde!”

„Need ei ole Belamba mehed, kes käisid siin,” ütles Skeat kindlasti. „Pigemini võis siin käia üks neist Nortoni noortest jüngritest ja tema kaotas selle mündi. Võib olla on neil terve aare kaasas!”

Nad ruttasid õue ja Lobo hakkas rohus otsima kutsumata külalise jälgi. Paari sammu järele ta kummar-
dus — rohus oli veel üks kuldmünt!

„Siin on neid veelgi — ja jäljed on päris selged!” hüüdis Lobo. „Kas asume teele?”

„Ihm läheb juba pimedaks,” vastas Skeat ja raputas pead. „Aga kolme tunni pärast tõuseb kuu — praegu on täiskuu — ja siis on peaaegu niisama valge nagu päeval.”

Mehed taltsutasid suure vaevaga oma kärsitust, aga praegu polnud midagi parata, seepärast kutsusid nad kohale mõningad oma ustavamad mehed ja pidasid nendega nõu.

Kuu säras heledasti, kui kapten Norton ärkas, karastunud lühikesest unest. Ta vaatas poisse — kas äratada neid ja hakata tööle praegu, jahedal õöl, või lasta nad edasi magada ja teha siis rasket tööd päevases kuumuses?

Ta ei mõelnud kaua ja poisid olid varsti ärkvel; mõte, et nad asuvad aarde väljakaevamisele, mõjus neile väga virgutavalt.

Nad mõõtsid nüüd hoolsasti välja kohta, kuhu mereröövlid tõenäoliselt võisid peitnud olla aarde ja mis oli tähendatud dokumendil. Hakkasid siis agarasti kaevama.

Maapind oli kõva ja kuivanud, aga pikkamööda tungisid nad ikka sügavamale, ja äkki põrkas Billy kirgas kõlinaga mingi metalleseme vastu.

„Rauaga ülelöödud kast!” sõnas tema isa. „Lase ma vaatan, Billy, võib olla oleme sihil.”

Poisid olid pöörases ärevuses. Norton hakkis mulla ettevaatlikult lahti kasti ümbert, ja varsti nägid kõik kolme rauaga ülelöödud kasti kaevatud augus.

Hele kuuvalgus andis Lobile ja Skeatile hea võimaluse jälgida kuldmüntide rada, mille Joe teadmata oli jätnud radzha majast hiilgavate kaljude oruni.

Vahest tuli neil küll kaua otsida jälge, aga viimaks leidsid nad ikka jälle uue kuldmündi ja jõudsid niiviisi kohani, kus kuulsid hääli ja kirkaste kompsimist.

Koht, kuhu aare oli peidetud, moodustas väikese süvise madala kõrgustiku taga ja kuna kapten ega poisid polnud arvanud tarvilikuks pidada valvet, lähenes Skeat oma meestega takistamatult ja nähtamatult.

*

„Nüüd on tarvis kirkast kasti tõstmiseks!” ütles kapten, ja kuna poisid põnevusega vaatasid pealt, õnnestus kapten Nortonil kastikaant lahti kangutada.

„Kuld! Vaata!” hüüdis Billy, ja tema hääli kõlas selgesti ning valju, kui ta Joega hämmastunult vaatas mereröövlite aaret.

„Käed üles! Ärge puudutage aaret! See kuulub meile!”

Aga peale Joe ja isa oli veel teisi, kes kuulsid seda hüüdu. Kõrgustiku taga lebasid Skeat ja Lobo oma meestega ja kuulasid ahnete nägudega.

„Nad siis ikka tõepoolest leidsid aarde!” sosistas Lobo.

„Jah, ja päästsid meid otsimise ja väljakaevamise vaevast!” naeris Skeat kurjaennustavalt. „Alati on tarvis tabada vaid parajat silmapilku.”

Nad ruttasid nüüd lähemale, ja äkki kõlas Skeati hääli:

„Käed üles! Ärge puudutage aaret! See kuulub meile!”

Oleks kuu taevast järsku maha kukkunud, meie sõbrad ei oleks vist ka siis nii jahmunud. Seda kallale tungi polnud nad sugugi oodanud.

Nad seisid nagu maa külge kinni kasvanud ja vahetisid kõrgustiku poole. Kuu paistis heledasti ja valgustas tumedaid meeste siluette, mis sihtisid revolvritega. Igasugune vastupanu oli asjata!

Jõuetult laskis kapten labida vajuda ja tõstis käed; ka poisid kuulasid sõna, sest parata polnud midagi. Kui nad ei tahtnud toorestele meestele anda põhjust tulistamiseks.

„Tulime just parajal ajal!” kõlas Skeati hää. „Nüüd pole meil endil vaeva näha aarde väljakaevamisega! Eks sa näe! Hispaania kulddubloonid, nii tõesti kui ma elan! Te olete päris agarad otsijad olnud!”

Ta rääkis pilkavalt kolme vangiga, kelle tema kaaslased olid kähku kinni sidunud. Kõik mehed vahtsid ahnete pilkudega kullahunikuid, mis nii ootamata olid ilmunud nende ette, ja kapten Norton mõtles endamisi:

„Ei tea, kui palju aega peaks kuluma, kui nad nagu näljased hundid tormavad üksteise kallale, et omandada saaki. Aga mine tea, kas meil on mingit õnne nende saagiahmusest ja tülist?”

Esiialgu ei jäänud muud nõu, kui lebada vagusi ja vaadata, kuis bandiidid kaevasid kasti maa seest välja ja uurisid sisu järele.

Mündid moodustasid ainult ülemise kihi laevas; allpool ilmusid nähtavale kalliskividest ja pärlitest keed, karikad ja muud väärtasjad, kõik kullast või hõbedast, kunstiliselt välja töötatud ja rikkalikult kalliskividega või emailiga kaunistatud. Kui mõelda tööle, mis oli tehtud nende kallal, siis olid paljud neist esemeist hulga väärtuslikumad kui nendele kulutatud metall. Seda mõistsid ka kapten ja Skeat, aga jõhkrad malailased ja segaverelised arvestasid ainult metalli enda väärtusega.

„Kuidas nad ometi leidsid meid?” sosistas Joe nukralt Bilyle.

Lobo, kel nagu kõigil looduslastel oli äärmiselt terav kuulmine, kuulis siiski seda küsimust ja naeris tiagedasti.

„Selle eest võime tänada sind, must ahv,” ütles ta ja müksas neegripoissi jalaga, „Sina näitasid meile teed — jätsid jäljed — kuldjäljed — vaata!”

Ta võttis taskust peotäie neid kulddubloone, mis olid kukkunud välja Joe taskust ja osutanud vaenlastele

teed. Joe saatis oma sõpradele meeleheitliku pilgu. Billy läks viha pärast näost tulipunaseks, et Lobo niiviisi piinas vaest neegripoissi, ja lausus trööstides:

„Ära hooli sellest, Joe, nad oleksid meid niikuinii leidnud — ja igatahes ei saa neil kaua olema lõbu sellest, et vangistasid meid.”

Billy sõnades peitus sügavam tähendus kui Joe suutis aru saada, aga Lobo tundis rahutust. Ebausklik, nagu ta oli, oletas ta, et nendel sõnadel oli tegemist mingi õudse saladusega. Ta astus Skeati juure ja hakkas temaga rääkima.

23. Joe teeb asja jälle heaks.

Natukese aja pärast pöördus Skeat oma meeste poole ja ütles:

„Viige kast rannale. Parem on, kui toimetame selle võimalikult rutem „Noole” pardale. Vangid tulevad kaasa; seal on nad kindlasti meie valve all.”

Mehed urisesid pisut, aga Lobo noa välgahtus ja Skeati käes olev suur revolver viis nad teisele arvamisele.

Nad marssisid nüüd kõik minema. Kapten Norton ja poisid olid hoolsasti kinni seotud, kuid niiviisi, et võisid käia, igast küljest ümbritsetud Skeati meestest. Juht ja Lobo käisid kord ühel, kord teisel pool, või seljataga ja pidasid tervet salka silmas.

Nii jõudsid nad pärast väsitavat rännakut rannikule, just siis, kui päike tõusis. Vangid saatsid uuriva pilgu üle veepinna — kas polnud näha ühtki laeva? Kas kuskilt ei ilmu nähtavale Belamba sõjakanuud?

Aga kõik oli tühi ja lage — abi polnud kuskil näha.

„Nüüd kähku paati!” käsutas Skeat. „Mina Loboga võtan kasti kaasa ja me võime ka sõuda. „Nooleni” pole kuigi palju maad. Teie, teised, proovige selle aja sees murda tee tunnelisse. Ma pole sugugi veendunud, et seal ei leidu veel varandusi.”

Vangid viidi õige jõhkrasti paati. Kast pandi keset sõidukit ja kolm vangi istusid ahtrisse. Skeat ja Lobo võtsid kumbki aeru ja hakkasid sõudma aeglaste, pik-kade tõmmetega, kuna mehed kadusid saarel puude vahele.

Paadi kõikumisel toetus Joe Billyle — ta ei saanud ju ennast kätega kinni hoida, sest need olid seotud, ja tasakaalu hoidmine oli päris kunst. Selle liigutuse juu-

res aga tundis ta oma käe all midagi, mis süütas temas lootusesädeme.

Äärmiselt ettevaatlikult, et mitte äratada kahe mehe tähelepanu, libistas ta oma seotud käe Billy tasku. Billy sai kohe aru, mida Joe otsis, kummardus pisut ettepoole ja kõrvale, et varjata seltsimeest, ning nii õnnestus Joel saada kätte Billy taskunuga.

Ta pistis selle osavasti Billy pihku, kes kähku haaras ja avas selle.

Muidugi ei saanud Billy ise läbi lõigata oma kõidukuid, aga ta võis lõigata Joe omi, ja paari minuti möödumisel olid neegripoisi käsi hoidvad nõõrid purunenud.

Paat hakkas tugevasti kõikuma ja enne kui Lobo jõudis ette vaadata, oli ta üle parda lennanud.

Joe ei liigutanud ennast, vaid jäi istuma samasuguse nukra näoga nagu varem, kõikudes kaasa ühes paadi kõikumisega.

Tema pilgud aga jälgisid hoolsalt kahte vaenlast. Nimelt Lobo aerult ei pöördunud need pilgud hetkekski.

Äkki pööris Lobo pea, laskis ühe aeru vabaks ja võttis taskuräti, et kuivatada higi otsaesisel. Samal ajal pööris ka Skeat pea, et vaadata, kui palju neil veel on sõuda. See kõik kestis vaid mõned sekundid, aga väledale Joele oli sellest küllalt.

Ta sööstis, lükkas Lobo, kes oli täiesti jahmunud ega suutnud ennast seetõttu kaitsta, kõrvale ning haa-

ras tema aeru. Paat hakkas tugevasti kõikumama ja enne kui Lobo jõudis ette vaadata, oli ta üle parda lennanud.

Skeat tõi kuuldavale vihamõirge ja tahtis haarata oma revolvri, aga samal hetkel langes Joe poolt tõstetud aer talle pähe ja mees vajus uimaselt ning häält tegemata tagasi.

Seetõttu aga kaldus paat veel rohkem küljele. Skeat kukkus välja ja tuli alles siis jälle meelemärgusele, kui vajus vette. Tema järele lendas üle parda ka kast mere-röövlite aardega.

Joe karjatas tahtmata, kuid kapten Norton ütles: „Selle aardega on ükskõik — küllap õngitseme selle hiljem jälle välja. Kõige tähtsam on, et oleme nüüd jälle vabad! Lõika ruttu meie köidikud läbi, Joe!”

Neegripoiss vabastas kähku oma sõbrad ja kapten haaras ühe aeru.

See sündis ka viimasel hetkel, sest Lobo, kes oli järele ujunud, tõstis enese ühe käe abil paadi servale — veel minut, siis oleks ta nende kallal olnud ja ta ei oleks kõhelnud tarvitada oma pikka teravat nuga.

Nüüd sai ta kaptenilt terava löögi aeruga käe pihta; ta laskis valu pärast huludes paadi parda lahti ja kadus.

Nüüd sõuti kiiresti minema, enne aga nägid veel, kuidas Lobo ja Skeat ujusid ringi seal kohal, kuhu meriröövlite aare oli merepõhja vajunud, ja siis siirdusid ranna poole.

24. Üks on töö, teine — tasu.

„Kui õnn kord hakkab tulema, siis tuleb teda süle ja seljaga,” ütles Joe ja naeris terve näoga. „Kas too seal ei ole Belamba?”

Ta osutas sinisele merepinnale, ja üsna õige — seal ilmiski nähtavale mitu pikka sõjakanu. Need olid mehitud mustadega ja varsti tundis kapten lähenejais kindlasti ära Belamba sõdurid.

„Kuulge nüüd, poisid!” ütles kapten hetkelise vaikuse järele. „Mul on üks plaan; proovige, kas suudate võtta osa selle teostamisest. Me sõuame kõrvale — siia neeme taha, ja peidame endid ära Skeati ja Lobo eest, kui nad peaksid meile veel järele tulema. Kui läheneme maale, hüppan merre ja ujun kaldale.”

„Aga misjaoks sa maale lähed, isa?” küsis Billy.

„Tahan pidada silmas Skeati ja Lobot,” vastas kapten, „Neil on kavatsus veest välja õngitseda aardekasti. Kui ma enese ära peidan ja nad arvavad, et me ikka veel kolmekesi koos oleme, siis on mul kergem luurata neid. Teie kahekesi aga sõudke kõigest jõust edasi ning otsige üles Belamba ja tema mehed.”

Kuna kapten rääkis, olid nad pöördunud kõnealuse neeme varju, ja nüüd kargas Norton vette; tal oli ainult natuke maad ujuda. Poisid sõudsid edasi sõjakanuude suunas.

Poisid sõudsid edasi sõjakanuude suunas.

Õhk oli imelikult muutunud. Näis, nagu oleks merest tõusnud mingi tolm, mille läbi päike paistis punasena ja ümmargusena nagu täiskuu.

Nüüd oli juba nii hiline hommik, et saar uuesti mähiti oma pilveloori ja teda oleks võimata olnud leida, kui poleks hästi teatud selle asukohta.

„Lisame jõudu!” ütles Billy ja tõmbas tugevasti aerusid. „Me peame katsuma jõuda Belamba juure enne, kui see pagana udu suunaleidmise võimatuks teeb.”

Poisid pingutasid kõigest jõust, aga poole tunni järele vaatasid nad teineteisele otsa ja raputasid pead — ei, kahjuks oli see võimata!

„Parem sõuame tagasi neeme juure, kui üldse suudame leida selle,” sõnas Billy. „Peame katsuma endid võimalikult hästi varjata Skeati ja Lobo eest. Võibolla õnnestub meil leida Belambat või isa; siis on kõik jälle hea.”

Joe mõõnis, et see on parem plaan, ja nad hakkasid tagasi sõudma. Veel nägid nad uduselt saart ja õnneks oli aur pisut hõredam, kui nad jõudsid lähemale.

Vahepeal oli kapten õnnelikult saarele jõudnud. Ta väänas vee riietest välja nii hästi kui sai; muide, ta teadis, et märjadki riided ei tähenda troopikalises palavuses midagi. Ruttas siis põõsaste vahele varjule.

Ta piilus merele, et vaadata, kas saarele ujub ka Skeati mehi, kuid kõik jäi vaikseks ja rahulikuks. Kui teda keegi võis üllatada, siis vaid inimesed, kes olid juba saarel. Ta mõtles Skeatile ja tema meestele, Lobile ja selle abilistele — kus need küll võisid olla?

Aeglaselt ja ettevaatlikult läks ta tagasi kohale, kust nad olid merele sõitnud. Ja siis nägi ta pilti, mis pani ta tasa omaette naerma.

Skeat ja Lobo olid muretsenud endile teise paadi. Nad töötasid nii, et higi voolas ojana, söimasid vahest teineteist ja ähvardasid kapten Nortoni ning kahte poissi igasuguste õnnetustega, e need olid kalli aarde merepõhja paisanud.

Kahe tunni raske vaeva järele õnnestus kahel kelmil siiski kullakasti paati tirida ja näis, et nende tuju kohe tõusis.

Lamades peidus ja silmitsedes neid, kapten korruga võpatas, arvates, et vaenlased olid ta kõigest ettevaatlikkusest hoolimata jälle üles leidnud. Üks käsi laskus tema õlale ja hääal sosistas:

„Ole vagusi! Meie oleme!”

Kergendusohkega vaatas kapten pojale ja Joele otsa. Poisid kummardusid ta üle ja naersid tasa, nähes, kuidas kapteni ehmatuse asendus rõõmuga.

Nad jutustasid kähku, mis oli juhtunud, ja kapten Norton arvas, et parem on, kui nad nüüd jäävad rahulikult tema juure, sest varsti nad tingimata kohtavat Belambat.

Sel päeval oli neil tõesti õnne, sest äkki nägid nad saledat, musta kogu tulevat, oda käes, kannul mõned sõdurid.

„Belamba!”

Kapten tõusis ja andis käeviipega märki, ning must pealik lähenes kiiremini. Siis jutustasid nad talle kõik, mis oli vahepeal juhtunud.

Selle aja sees olid Skeat ja Lobo kaldale sõudnud. Aardekast, tugev väänkasv ümber seotud, seisis juba rannal, kui kapten Norton lausus rahuldustundega:

„Nüüd on meil kerge seda kätte saada!”

„Belamba tõusis ja kargas üle kaljuserva alla. Ta seisis kahe jahmunud mehe ees ja tõstis oda, sõnades:

„Ärge liigutage endid, kui teil elu on armas! Minu sõdurid seisavad seal ja nende käes olete teie nagu lapsed!”

Lobo püüdis haarata noa, kuid pealik virutas talle osavasti kiviga, nii et mees kukkus meelemärkuseta pikali.

Skeat haaras aeru ja tõstis selle ähvardades, kuid ei julenud seda siiski kasutada, sest Belamba oda polnud sugugi mänguasi.

Vahepeal lasksid kapten poistega alla ühe väänkasvu, mille otsa oli kinnitatud konks, ning tirisid aardekasti pikkamisi üles kaljule, kuna Skeat vahtis tulivihaselt pealt.

25. Põgenemine aardega.

Hetk hiljem kargas Belamba jälle üles kaljule. Ta polnud tapnud Skeati, kuigi tal oli olnud suur isu teha seda; aga ta austas liig väga kapten Nortonit, kes ei lubanud tapmist.

„See on rumalus!” sõnas Belamba. „Skeat ja Lobo on halvad inimesed; me võime nad rahulikult surnuks lüüa. Maailm ei kaota sellega midagi!”

„Võibolla on sul õigus, Belamba,” vastas kapten, „aga meie, eurooplased, ei või talitada nõnda. Meie juures tuleb roimarid üle anda kohtule. See on ainus viis, kuidas me võime karistada neid.”

„See viis on aeglane ja ebakindel,” vaidles pealik. „Mine tea, millal me kohtame teisi valgeid, kes viiksid need roimarid vanglasse.”

Südames andsid ka Billy ja Joe Belambale õiguse, aga nad muidugi ei võinud teha kapteni korralduste vastu, ja seepärast jäeti vabaks need kaks meest, kes olid teinud neile nii palju kurja.

Aarde aga, mille kättesaamise kallal nad olid näinud nii palju vaeva, tahtsid nad omandada, ja õnneks oli see neil ju praegu käes.

Poisid olid väga rahul. Nad olid läbi elanud rea äärmiselt põnevaid seiklusi ja olid pääsnud terve nahaga kõigest hädaohtudest. Kõige parem oli muidugi see, et Billy oli leidnud oma isa, kelle ta oli arvanud surnud olevat, kui sõitis välja sellele kardetavale teekonnale.

„Nüüd peame katsuma siit rutem minema saada, sest nüüd ei kesta enam kaua, kuni Skeat kogub oma mehed kokku ja püüab tagasi võita aaret, mille ta kaotas,” arvas kapten.

Belamba oli kohe valmis.

Ta hüüdis omad lähedalolevad mehed kohale ja käskis neid hästi valvel olla. Siis asusid nad ise teele selles suunas, mida Belamba osutas.

Ta seisis kahe jahmunud mehe ees ja tõstis oda.

See oli pikk ja väsitav päevane rännak, mis viis nad põiki üle saare; nad nägid uuesti paljusid neid kohti, kus olid varem viibinud, ja poisid näitasid teineteisele tähelepanuväärsemaid punkte.

Kuumus aga oli rusuv ja väike rühm oli rõhutud meeolelus.

Kapten vaatas uuriva pilguga ringi ja lausus siis:

„Tahan, et mul oleks praegu hea baromeeter. Õhus on midagi, millest ma ei saa aru! Tulemas on kas kohutav torm või — ma tõesti ei mõista, aga meie juuksed ja riided on üleni elektrit täis!”

Ta näitas poistele, kuidas riided lausa pildusid sädemeid, kui neid silitati, ja nad said aru, et see oli midagi ebaharilikku.

Belamba vaikis ja ruttas edasi pikkade sammudega, kiirustades ka teisi.

Tema sõdurid kandsid aardekasti; kuigi see oli raske, kandsid tugevad mehed seda peade peal nii kergesti, nagu oleks see olnud täidetud lilledega.

Lõuna paiku aga pidid nad peatuma. Palavus oli veel rusuvam ja kõige kummalisem oli niiske õhk, mis tekitas kõigile tunde, nagu viibiksid nad vannis.

„See meenutab mulle pesukeldrit, kus ma kord töötasin, kui elasin Euroopas,” ütles Joe ja püüdis naerda. „Seal käisime ka ringi säärases niiskes kuumuses ja rühkisime teha tööd — uhh, küll oli raske!”

„Ma ei mäleta, et oleksin iial tunnud sellist kuumust siin,” sõnas kapten Norton, ja Belambagi raputas pead.

„Siin on midagi päris hullu, ja mida varem me sellelt saarelt minema pääseme, seda parem meile kõigile,” ütles ta. „Need mehed võime rahulikult jätta oma saatuse hooleks, sest see ei saa hea olema!”

„Aga, kas siis Skeat oma inimestega ei saa põgeneda siit „Noolega”? See seisab ju otse ranna ääres,” tähendas Billy.

„Milks mitte, nad saavad küll, aga ei tee seda.” vastas kapten. „Sa tunnud veel vähe nende inimeste kullaahnust. Nad lasevad endid pigemini poolsurnuks piinata palavusest, kui lahkuvad saarelt, ilma et poleks teinud kõike, mis seisab nende võimuses, et valjutada jälle seda laegast, mida me praegu kanname kaasas.”

„Mina annaksin küll meeleldi ära selle, et aga olla terve ja värske maal, kus õhk on mõnus hingamiseks ega muutu kohe veeks, nagu praegu siin!” ütles Joe.

„Katsume siiski saavutada mõlemat — nimelt pääseda siit saarelt ja kaasa viia ka aaret,” arvas kapten, ja poisid naersid ning ütlesid, et see oleks küll kõige parem.

26. Reetlik sild.

Et mitte sattuda vulkaani lähedale, mida kapten arvas olevat väljakannatamatu palavuse põhjuseks, läksid nad suures kaares sügava kuristikku serva mööda, mis viis neid kaugele kõrvale, piirkonda, kus nad seni veel polnud käinud.

Saar oli tõepoolest õige suur, kuigi poisid arvasid, et nad ruttu võivad seda tundma õppida. Aga alati tuli uusi üllatusi, nagu nad seda hiljem pidid teada saama.

Üks Belamba meestest, kes oli saadetud ette luurama, tuli ja teatas, mis ta oli näinud ühelt kaljutipult, kuhu ta osavasti oli roninud.

„Mehed kogunevad alla radzha maja juure. Seal on neid rohkem kui kaks korda sõrmi minu kätel,” ütles ta. „Ja ma arvan, et neil on ka relvi!”

„Páris kindlasti,” vastas kapten. „Laos oli ju relvi küllalt.”

„Nad asuvad sõjaretkele meie vastu, aga neil kulub veel kaks tundi, enne kui jõuavad siia kuristikuni, ja selle aja sees peame olema jõudnud sillani, ületanud selle ja peitnud endid teisele poole metsa,” jatkas mees.

„Sillani? Kas siis siin lähedal on sild?” küsis Billy.

„Jah. Selle on ehitanud pärismaalased ja see on küllalt tugev, kui vahepeal pole midagi juhtunud,” vastas tema isa. „Kui sild pole korras, peame veel tüki maad edasi rändama ja alles siis jõuame rannale; aga see on äärmiselt raske tee, mida ma vaevalt tahaksin ette võtta, eriti veel, kui Skeati mehed rutates võivad meid kätte saada.”

See mõte polnud kellelegi meeldiv. Nad lootsid südames, et pääsevad uuest kokkupuutumisest vaenlastega, ja ruttasid seetõttu suurema agarusega edasi.

Ühe väikese allika juures nad peatusid, jõid värsket vett ja sõid puuvilja. Billyl ja Joel aga polnud suuremat söögiisu; kummaline, rusuv kuumus piinas neid seevõrt, et nad olid peaaegu haiged.

Matkati veel tükk aega pingutava marsiga. Billy tundis end haigena ja tema pea pööritas; kapteni pidi vahest seisatama, et pisut hinge tõmmata, aga Belamba mehed ja pealik ise pidasid matkale vastu otse üllatava võimega.

„Sild!” hüüdis viimaks Joe, kes oli pisut ette jõudnud teistest. „Olen kindel, et see peab sild olema!”

Nad kõik ruttasid lähemale ja heitsid siis väikesele legendikule pikali, et pisut puhata, enne kui alata üleminekut.

Jah, seal oli sild, aga see näis vilets. Pikad, tugevad ja sitked väänkasvud olid kokku põimitud ja moodustasid võrgu, millesse olid pandud lühikesed lauad astmeteks. Poidid olid juba varem kord näinud selletaolist, aga too sild oli olnud palju tugevam kui praegune. Ometi arvas Belamba, et nad pääsevad siit julgesti üle.

„Kolm minu meest mingi esmalt üle!” käsutas ta. „Siis üks mees kastiga, sellejärele poidid ja kapten ning lõpuks mina ise!”

Mehed läksid ettevaatlikkude sammudega kõikuvale sillale. Aga see näis väga hästi taluvat nende raskust ja nad jõudsid üksteise järel õnnelikult üle. Nüüd astus kasti kandev mees sillale, ja samal hetkel sündis õnnetus.

Sild langes praginal tükkideks ja kaptenil ning Billyl õnnetus just viimasel momendil tagasi tõmata sõdurit kindlale maale.

„Nüüd oleme ära lõigatud,” hüüdis kapten Norton, ja vaatas õudusevärinaga alla kuristikku, kuhu langesmisest nad olid nii õnnelikult pääsnud.

„Me päästisime elu ja pealekauba veel aarde,” ütles Joe. „Selle eest peame ka tänulikud olema!”

„Sul on õigus, Joe. Me ei tohi nuriseda. Kui kergesti oleks üks või teine meist praegu võinud lamada seal all purustatud liigetega,” vastas kapten.

Belamba andis teiselpool kuristikku seisvaile sõduritele mõningad juhatused ja mehed kadusid põõsaste vahele. Siis pöördus ta kapten Nortoni poole:

„Me peame ruttama alla rannikule. Seal ootavad minu mehed kanuudega,” ütles ta. „Võib olla on vaenlased meil juba varsti kannul ja seepärast tuleb meil veel natuke aega vastu pidada. Ehk saame nad eksiteele viia ja uskuma panna, et oleme õnnelikult üle pääsnud.”

Et varjata oma rännakut järsul, kivisel kuristiku serval, läksid kapten, Billy ja Joe nüüd eel, kuna kaks pärismaalast nende järel hoolsasti kaotasid igasugused jäljed, niipalju kui võimalik oli.

Kunagi oma elus ei unusta kaks poissi seda koledat rännakut kivisel, järsul rajal ikka rohkem ja rohkem kuumenevas õhus!

Nüüd pidid ka nemad ja kapten aitama kanda aardekasti; see näis neile iga sammuga ikka raskemaks ja raskemaks muutuvat. Nad peaaegu oleksid selle maha jätnud, kuid Joe ütles:

„Kui oleme niikaua vastu pidanud, siis suudame selle viia ka ülejäänud lühikese tee!”

Tunni aja matkamise järele kuulsid nad paukusid ja hõikeid. Need olid Skeati mehed, kes viimaks ometi olid avastanud, et põgenikud polnud teinepool kuristikku, vaid rändasid kuristiku serval ranniku poole, ja nüüd tormasid nad väikesele rühmale järele rõõviahnusega.

Aga oli juba liig hilja. Põgenikud olid jõudnud rannikule ja Billy ning tema isa polnud iial tunnud sellist rõõmu, nähes endi ees jälle merd!

Rannast pisut eemal seisis kolm saledat, pikka sõjakanuud, ja tugevad käed haarasid väsinud matkajad ning aitasid nad kõik paatidesse.

Samal hetkel kostis tume mürin, ja maa värises.

„Ruttu minema — avarale merele!” hüüdis kapten, kes istus ühes kanuus, kuna Billy ja Joe aardekastiga olid teises. „Me oleme ainult siis hädaohust väljas, kui oleme küllalt kaugel sellest saarest!”

Tal polnud vaja öelda sõdureile, et need sõuaksid kõigest jõust; aerud sädelesid nagu hõbe, kui need tõsteti veest; kõige üle oli laskunud paks pimedus.

Tal polnud vaja öelda sõdureile, et need sõuaksid kõigest jõust.

Aga eemale sõuti — ja see oli ka viimasel hetkel! Vulkaani tipust kerkis suitsusammas, õhk täitus väävliauruga, alla hakkas sadama peent tuhka, ja suurepärase, kuid kohutava purskega rajas maalune tuli enesele tee ning laava voolas kaugele ümber mäejala.

Vesi oli tulekumast helkiv-punane, vulkaan loitis nagu hiiglatõrvik ja maad ning merepõhja vapustasid korduvad värinad.

„Kuupaiste saarel on lõpp,” ütles kapten Norton, vaadates kohutavat loodusenähet. „Saarel ja ka kõigil neil inimesil, kes praegu veel viibisid seal! Aga me päästisime oma elu ja lisaks veel aarde. Ühelgi meist pole enam tarvis kannatada puudust!”

„Kas Skeat oma meestega ei suutnud endid päästa?” küsis Billy teisest kanuust.

„Nad on surnud,” vastas kapten. „Terve kuristik, mille serval me matkasime, täitus kohe laavaga. Kuidas nad said endid päästa? See oli nende oma ahnus ja kättemaksuiha, mis põhjustas nende hukkamise.”

Mõni nädal hiljem oli kapten poistega Belamba saarel, kus neil oli ilus, uus kuunar. Sellega tahtsid nad purjetada välja ja kaubitseda Lõunamerel.

Belamba ja tema vaprad sõdurid said rikkaliku tasu. Tema rahuikule saarele ilmusid grammofonid — rõõmuks elanikele, ja Belambal enesel oli kallid raadio-aparaadid, mida ta käsitas suure huvi ja innuga.

Mõned mehed ilmusid kapteni juure, kes istus ja kuulas ühe suurima Euroopa tantsuorkestri ettekandeid.

„Me käisime Kuupaiste saarel,” teatasid mehed.

„On juhtunud ime — saare kogu taguosa, kus asus vulkaan, on kadunud, sõnasõnalt öelda — tükkideks paisatud. Esiosa selle-est aga —”

„Kas see on säilinud?” küsis Billy õhinaga.

„Jah, radzha maja on alles. See on ainult väga vähe kannatanud maavärisemisest, ning ümbrus on ka muutmata; tuul on tuha- ja tulevihma kannud vastaskülge.”

„Hurraa! Siis võime ju tõesti asuda saarele!” hüüdis Billy vaimustusega.

„Võime küll,” vastas kapten, „aga nüüdsest peale pole see enam Kuupaiste saar. Nüüd on see nähtav niihästi päeval kui öösel, sest salapärased aured on kadunud pärast suurt maavärisemist, ja arvatavasti võime saarele asutada oma kodu ning elada seal niisama julgesti nagu Belamba siin oma saarel.”

Ja see arvamus osutuski tõeks.

K. REITMAN.

Häid romaane

„Uudislehe“ ja „Jutulehe“ kirjastusel
ilmunud romaanide N I M E S T I K:

James O. Curwood: Vööra nime all	Kr. 0.50
„ „ Isade tee	„ 1.—
Max Brand: Võrukael	„ 0.50
„ „ Tee rõõmule	„ 0.75
„ „ Salapärane farm	„ 0.75
„ „ Tiiger	„ 0.75
M. Ödmann: Mõisa saladus	„ 0.75
J. Hocking: Südame rõõm	„ 1.—
S. Blake: Naine teisest maailmast	„ 0.50
R. Rider-Haggard: Musta mandri saladus	„ 1.—
John Monk Saunders: Tiivad	„ 0.50
A. Rennikov: Maailma diktaator	„ 0.50
Max Pemberton: Miljonäri saar	„ 1.—
Victor France: Smaragdsõrmus	„ 0.75
G. Kavell: Egiptuse kuninganna needus	„ 0.25
Robert W. Chambers: Orjad ja armastus	„ 0.75
Herm. Hilgendorf: Vang nr. 217	„ 0.50
G. H. Wallace: Laevatont	„ 0.40
Mor Jokai: Armastuse narrid	„ 1.50
Victor Bridge: Neeme saladus	„ 0.75
Emilio Salgari: Kapten Torm	„ 1.—
Erv. Sedding: Täiuslik naine	„ 0.50
Val. Lewton: Bandiidi laul	„ 0.40
Zane Grey: Kus loojub päike	„ 0.75
„ „ Röövlipesa	„ 0.50
L. Gerard: Kummaline noormees	„ 0.50
David Frome: Kes on järgmine	„ 0.50
Rafael Sabatini: Yvonne'i austajad	„ 0.75
Merwyn Elliot: Masininimene	„ 0.50
J. H. Rosny: Lõviga kõrbes	„ 0.25
Fred. M. Smith: Alshiiri armuõöd	„ 0.40
Valentin Williams: 5. juulil 1914	„ 0.75
Ottwell Binné: Leekiv poolkuu	„ 0.75
„ „ Lumelind	„ 0.50
F. A. Ridley: Roheline masin	„ 0.50
Tontide kalju: Jutustus noorsoole	„ 0.40

**Soliidsemaid, kaunima
välimusega ja huvitavama
sisuga perekonna-ajakirju
Eestis** on kahtlemata ajakiri

„ROMAAN“

Sisuks alati eesti ja välismaade autorite parimad jutud ja romaanid, populaarteaduslikud kirjutised, reisikirjeldused, kirjutised tähtsamatest inimestest, mõistatusi, häid naljajutte, jne. jne. Kaaned mitmevärvitrükis.

Ajakirja „ROMAAN“ leiate ikka parimate ja vaimsete huvidega perekondade lugemislaual.

Ajakiri „ROMAAN“ ilmub 2 korda kuus ja maksab tellides 50 senti kuus.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused ja **talitus Tallinnas**, Rataskaevu t. 9.

„MAALEHT“

on kõige kohasem ja odavam maarahva ajaleht.

Peatoimetaja **Jakob Loosalu**.

„MAALEHT“ ilmub 3 korda nädalas ja maksab tellides 50 senti kuus.

Tellijatele paljud soodustused.

Tellimisi võtavad vastu postiasutused ja **talitus Tallinnas**, Rataskaevu tän. 9.